

Ocena gospodarjenja v letu 1983

Splošni pogoji gospodarjenja

Ni nova ugotovitev, da se realno upadanje proizvodnje v gradbeništvu, ki se je začelo konec leta 1980 in v začetku leta 1981, nadaljuje oziroma celo stopnjuje. V Sloveniji sicer ugotavljamo, da realni padec investicij ni več tako občuten kot v letih 1981 in 1982, saj ocenjujejo, da ta v letu 1983 ni presegel načrtovanega 3% realnega zmanjšanja investicij. Živahnější investicijska dejavnost je bila zlasti v drugem polletju, tako da smo v Sloveniji dosegli januarja do septembra glede na enako obdobje preteklega leta 25,6% nominalno rast investicijske potrošnje. Najbolj so porasle investicije v stanovanjsko dejavnost — 29,1%, sledijo gospodarske investicije — 27,1, najnižjo rast pa so dosegle negospodarske investicije — 6,6%.

Precej slabše pa so razmere na investicijskem področju v drugih republikah. Tam se realni padec investicij stopnjuje, kar pa, razumljivo, pos-

taavlja celotno gradbeništvo, tudi slovensko, ki je z velikim delom svojih kapacitet vezano na druge republike, v izredno težak položaj. Restriktivna investicijska politika je najbolj prizadela visoke gradnje in IGM, posredno tudi dejavnosti, ki so z njo v repro verigi. Da bi bilo stanje še hujše, se vse bolj zapletajo tudi pogajanja z inozemstvom, ki smo ga vse doslej obravnavali kot „ventil“, skozi katerega bomo usmerjali delovne sile, ki je zaradi pomanjkanja del na domačem trgu vse bolj očitni. Zlasti je problematičen presežek neproduktivnega kadra, ki ga je najtežje preusmeriti v druge dejavnosti, medtem ko si proizvodni delavci lažje najdejo zaposlitev v drugih panogah. Odhajanje proizvodnih delavcev iz gradbeništva pa ima tudi negativne posledice. Prvič zato, ker odhajajo v glavnem kvalificirani in visoko kvalificirani delavci, kar slabi že tako šibko kadrovsko strukturo v gradbeništvu, drugič pa zato, ker se z zmanjševanjem proizvodnih delavcev povečuje udeležba fiksnih stroškov in režijskega kadra, kar negativno vpliva na poslovne rezultate oziroma dohodek. Nizka rast dohodka je hkrati vzrok, da osebni dohodki v gradbeništvu zaostajajo za osebnimi dohodki v drugih dejavnostih. Konec novembra 1983 je znašal povprečni čisti osebni dohodek na delavca v gradbeništvu (visokogradnje) 15.241 din, medtem ko je bil povprečni osebni dohodek v gospodarstvu SRS 17.482 din, v negospodarstvu SRS pa 19.152 din. Razlike so občutne in

ŽENI

*Naj ostane nasmeh
v Tvojih in otroških očeh,
naj srce odpre mejé,
naj preklet bo vojne dih,
da bi Ti tako lahko izpel dušo
brez strahu za jutrišnji dan...*

TONE GRANDOVEC

razumljivo je, da bodo ob takih osebnih dohodkih sposobni delavci še nadalje zapuščali gradbeništvo. To pa bo, če bo šlo v širino, gradbeništvo še bolj onesposobilo. Na drugi strani slabi tudi tehnična opremljenost v gradbeništvu, saj zaradi nizke akumulativne sposobnosti ni zmožno posodabljati in krepiti mehano opremljenosti.

Gradbeništvo torej stihijsko razpada in tudi v primeru, da bodo zanj prišli boljši časi, ne bo sposobno graditi bolje, hitreje, ceneje in bolj produktivno, kar od njega zahteva in pričakuje širša družbena skupnost. Ob tem pa prav ta družba ob vseh dosedanjih težavah gradbeništva stoji ob strani. Gradbeništvu očita neorganiziranost, nepovezanost, slabo produktivnost, predimenzioniranost in slabo kadrovsko strukturo. Ne glede na to, koliko resnice je v teh očitkih (nekaj je prav gotovo je), bi morala težavam gradbincev prislusniti z večjo pozornostjo in mu omogočati vzpostavljati z drugimi vejami gospodarstva in z investitorji drugačne,

enakopravnejše odnose. Vse našete slabosti, ki jih pripisujemo gradbeništvu, je mogoče najti tudi v drugih panogah, n. pr. v avtomobilski industriji, pa vendar zna družba njihovim težavam drugače prislusniti. Samo kazati na slabosti, ob tem pa dopuščati, da se gradbeništvo izčrpava ob skrajno nizkih cenah svojih storitev in pod nemogočimi pogodbenimi pogoji ter pritiski investitorjev, ki mejijo že na izsiljevanje, ne pelje k rešitvi iz sedanje krizne situacije. Prestrukturiranje, prekvalifikacija in izvoz, ki jih tako pogosto navajamo kot izhod v sili za gradbeništvo, ne bodo prišli samo od sebe, temveč so za to potrebna sredstva, ki pa jih gradbeništvo v sedanjih razmerah in ob svoji minimalni akumulaciji nima.

Pogoje gospodarjenja in položaj gradbeništva smo tokrat osvetlili malo širše, da bi delavci pri ocenjevanju doseženih rezultatov svoje temeljne organizacije in delovne organizacije kot celote lažje dojel, zakaj so ti v primerjavi z doseženimi rezultati v preteklosti toliko slabši. Težave, ki smo jih nakazali uvodoma, so namreč v nezmanjšanem obsegu značilne tudi za Pionir, pri čemer pa seveda ne smemo prezreti tudi lastnih slabosti, na katere smo že dostikrat opozorili, a jih še vedno nismo uspeli odpraviti. Nanje bomo opozorili tudi tokrat, pred tem

(Nadaljevanje na 2. str.)

8. MAREC — MEDNARODNI PRAZNIK ŽENA
Iskreno čestitamo vsem zaposlenim in upokojenim delavkam

PIONIRJA

(Nadaljevanje s 1. str.)

pa ocenimo nekatere bistvene elemente poslovnega procesa ter najpomembnejše ekonomske pokazatelje.

Zasedenost kapacitet

Zahvaljujoč široki mreži komercialnih akcij ter fleksibilnosti naše gradbene operative smo, kljub občutnemu zmanjšanju investicij, uspeli v letu 1983 skoraj v celoti zaposliti svoje proizvodne kapacitete. Najbolj kritično je bilo septembra, ko je imela celotna gradbena operativa zasedenih le 95% proizvodnih kapacitet, medtem ko so bile v ostalih mesecih gradbene TOZD 100% zasedene. Izjema je TOZD GO Metlika, ki je imela kapacitete vse leto nezasedene (izkoriščenost kapacitet je znašala 60% do 90%) in si je morala pomagati s posojanjem proizvodnih delavcev drugim TOZD gradbene operative v okviru DO. Prav tako je bila vse leto problematična zasedenost mehanizacije (zlasti TGM), saj je bila ta izkoriščena v prvem polletju le 70% do 80%, v drugem polletju pa 90% do 95%. Občasno se je pojavljala nezasedenost kapacitet v proizvodnji TOZD Togrel in pri elektroinstalacijah, medtem ko so bile ostale zaključne dejavnosti ter instalacijske in montažne dejavnosti zasedene 100%. V TOZD Lesni obrat niso bile proizvodne kapacitete zasedene stodontno v prvih treh mesecih leta in decembra, medtem ko med letom ni bilo problemov z zasedenostjo kapacitet.

Oskrba s surovinami in materialom ter osnovna politika

Na splošno lahko trdimo, da je bila oskrba s surovinami in materialom leta 1983 boljša kot leta 1982, vendar še vedno ne povsem zadovoljiva. Še vedno je bilo kritično s kritino in salonitom ter z izdelki barvne metalurgije ter laki in lepili za les ter nekaterimi drugimi izdelki iz plastike, usnja in gume. Na tem področju ni bilo mogoče zagotoviti redne oskrbe kljub dolgoročnim pogodbam z dobavitelji in kljub deviznim sovlaganjem.

Bolj kot sama oskrba so bile problematične cene surovin in materiala. Te so v letu 1983 izredno porasle, saj bi težko našli material, ki se je povečal samo v mejah napovedane 20% inflacije za to leto. V ilustracijo podajamo indekse

rasti cen za nekatere najpomembnejše materiale:

	povprečni indeks
— cement (vseh vrst)	166
— železo (vseh vrst)	178
— mreže ČBR (vseh dimenzij)	141
— opeka — polna	156
— opeka — dimniška	384
— opeka — luknj.	203
— furnir (vseh vrst)	203
— lepila (vseh vrst)	152
— les — hlodovina	190
— nafta	169
— kurilno olje	239

Tako visoka rast cen vhodnih materialov, razumljivo, negativno vpliva na dohodek, posebno še zato, ker tako visokih podražitev nismo uspeli prenesti v ceno naših storitev in proizvodov. Po podatkih komercialistov se je naša cena za kvadratni meter investicijske gradnje povečala za okoli 20%, stanovanjske gradnje pa za 39%, vendar je treba poudariti, da smo imeli leta 1983 sorazmerno malo stanovanjske gradnje. Zaradi ostre konkurence smo bili prisiljeni sklepati pogodbe tudi po zelo nizkih cenah in pod neugodnimi ostalimi pogoji. Odkupno 197 sklenjenih pogodb leta 1983 (upoštevane so samo pogodbe, sklenjene na TOZD TKI) je bilo 19 pogodb „na ključ“ in 20 pogodb po fiksnih cenah, in sicer so bile pod tsicer so bile pod takimi pogoji sklenjene vse večje pogodbene vrednosti, medtem ko so bile po etnotnih cenah, t. j. po dejanskih stroških, sklenjene le pogodbe za manjša dela in torej kljub številčni premoči v skupni realizaciji zavzemajo manjši delež.

Podobna situacija je bila v ostalih, negradbenih TOZD. Tudi te so uspeli v ceno svojih proizvodov vkalkulirati le del podražitev surovin in materialov, medtem ko ostali del podražitev bremeni dohodek, TOZD lesni obrat je leta 1983 povečal cene svojih proizvodov le za 2% do 3%.

Izvoz

Za leto 1983 smo načrtovali, da bomo na tujih trgih dosegli

787,116.000 din realizacije. Žal moramo ugotoviti, da izvozni plani ne bodo realizirani, saj ocenjujemo, da bomo realizirali največ 50% planiranih nalog. Vzroki za nedoseganje planov so v izrednih težavah pri pridobivanju del na tujih tržiščih. Kljub na široko zastavljenim komercialnim aktivnostim tako v lastni režiji kot preko specializiranih skupnosti in SOZD se pridobivanje del v tujini odvija zelo počasi. Zelo dolga je tudi doba od podpisa pogodbe do pričetka del, na kar „Pionir“ kot izvajalec del običajno ne more dosti vplivati.

Leta 1983 je največji izvoz dosegla TOZD GS Ljubljana, in sicer na projektu Z—1800 v Libiji ter z deli v Sovjetski zvezi, manjše deleže pa so imeli še TOZD GS Novo mesto, Krško, Zagreb in TOZD MKI, od ostalih TOZD pa so se izvorno udeleževale še TOZD Keramika, Lesni obrat in Projektivni biro.

Pri ocenjevanju izvozne problematike ne moremo mimo težav, ki jih imamo s plačili za izvršena dela. Inozemski investitorji, zlasti libijski, so namreč zelo neredni plačniki, kar zelo neugodno vpliva tudi na likvidnostni položaj v naši DO, to pa obravnavamo v naslednjem poglavju.

Likvidnost

V drugem polletju leta 1983 se je pojavila večja nelikvidnost delovne organizacije kot celote. Stanje denarnih sredstev je doseglo kritično točko, zato je bila interna banka prisiljena:

a) obveznosti do dobaviteljev poravnati z menicami z zapadlostjo 90 dni,

b) najemati likvidnostne kredite pri bankah in drugih finančnih organizacijah.

Posledica takega načina reševanja likvidnosti so za posamezne TOZD v obremenitvi za obresti. Nekateri TOZD je bilo potrebno celo blokirati in jim prepovedati sklepanje novih dolžniškoupniških razmerij, saj bi z nadaljevanjem nekontrolirane porabe finančnih sredstev lahko prišlo do blokiranja računa interne banke s strani SDK, kar bi za 6 mesecev onemogočilo avaliranje menic vsem članicam. Večjo porabo sredstev nad prilivi so imele naslednje TOZD: gradbeni sektor Ljubljana, MKI Novo mesto, gradbeni sektor Krško, TOGREL Krško, GO Metlika ter občasno gradbeni sektor Zagreb in Keramika.

Pojav nelikvidnosti je tudi posledica stanja v okolju, predvsem pa:

— porasta cen repromateriala in s tem prekomerne vezave sredstev v zalozah,

— nelikvidnosti investitorjev in njihovih poslovnih bank (PPPK Krajina Bihač, in STANO—GRAD Zagreb),

— pomanjkanja nekaterih vrst repromateriala in zato prekomerna nabava v trenutku, ko je na trgu (kablji, bet. železo, rez. deli),

— prepovedi izvajanja neproizvodnih investicij (omejena prodaja poslovnih prostorov in počitniških kapacitet).

Kljub temu pa nam nekateri pokazatelji dinamične analize obratnih sredstev dokazujejo neracionalno obnašanje nekaterih TOZD glede gospodarjenja s finančnimi sredstvi:

TOZD	Indeks porasta zaloga XI 83/XI 82	Koeficient obr. zal I—IX 83	Dnevi vezave
GS Novo mesto	226	4,61	72
GS Ljubljana	102	3,64	92
GS Krško	143	4,90	68
GS Zagreb	115	2,47	135
GO Metlika	106	3,89	86
MKI Novo mesto	354	2,82	118
LO Novo mesto	110	3,51	95
PB Novo mesto	99	2,66	126
Togrel Krško	157	4,40	76
Keramika			
Novo mesto104	4,62	72	

Iz pregleda ugotovimo, da je najslabše obračanje sredstev v zalozah pri TOZD gradbeni sektor Zagreb in MKI Novo mesto. Mesečno spremljanje zaloga mora biti tudi naloga centralne nabavne službe, se-

veda če ima za to primerno urejene informacije. Denar postaja iz dneva v dan dražji na vseh ravneh, zato je nujno, da se pri gospodarjenju z denarjem, to pa so tudi zaloge vseh vrst, obnašamo bolj

gospodarno. Samoupravni in poslovodni organi naj bi v letu 1984 izboljšali odnos do problematike zagotavljanja likvidnosti predvsem z izvajanjem naslednjih ukrepov:

1. Izboljšati je nujno poslovno učinkovitost vseh TOZD s poudarkom na višji akumulativnosti,

2. izboljšati je koordinacijo med poslovnimi funkcijami (nabavo, proizvodnjo, prodajo in financiranjem) z uvedbo učinkovitejšega informacijskega sistema,

3. članice banke morajo dosledno dostavljati interni banki trimesečne in mesečne finančne plane priliva in odlika sredstev do 25. v mesecu za naslednje trimesečje oz. mesec,

4. sklepanje pogodb, s katerimi se prevzame obveznost za plačilo avansa, je mogoče samo ob predhodnem pismenem soglasju IB, da izplačilo avansa ne bo ogrozilo likvidnosti,

5. potrebno je zagotoviti plačilo terjatev v zakonskem roku, proti vsem kršilcem pa je treba ukrepati v skladu s predpisi,

6. porabo sredstev za investicije je potrebno planirati kratkoročno (trimesečno in mesečno). Realizacija mora biti zagotovljena po sprejetem prioriteten planu in v dinamiki, ki jo dovoljuje likvidnost banke.

Ocena doseženih rezultatov in uresničenih planov

Že ob sprejemanju gospodarskega plana za leto 1983 smo se zavedali težavnosti razmer, v katerih ga bo treba realizirati. Doseženi rezultati ob zaključku leta to v celoti potrjujejo, saj moramo, žal, pri večini elementov plana ugotoviti negativna odstopanja. Zataknilo se je že pri realizaciji proizvodnega plana, saj smo z doseženo realizacijo 6,4 milijarde din izpolnili le 89% načrtovanih proizvodnih nalog. V primerjavi z letom 1982 smo dosegli 9% višjo bruto realizacijo, kar pa ob skoraj 60% inflaciji, doseženi v letu 1983, pomeni občuten realni padec proizvodnje.

Vzroki za sorazmerno nizko rast realizacije v letu 1983 in za nedoseganje načrtovanih ciljev so predvsem v nizkih cenah naših storitev in proizvodov,

ki jih zaradi neugodnih razmer na trgu nismo uspeli dvigniti v sorazmerju s splošno inflacijsko stopnjo, razen tega pa smo v letu 1983 imeli tudi negativno rast zaposlovanja tako glede na leto 1982 kot tudi na plan. Doseženo število zaposlenih na domačem trgu je v letu 1983 za 6% manjše, kot smo načrtovali. Razen tega je v letu 1983 delalo v povprečju 83 delavcev v tujini, kjer smo dosegli okoli 700 milijonov realizacije.

Med vzroke za nizko realizacijo pa najbrž ne bi smeli uvrščati le nizkih cen, temveč bi morali mednje uvrstiti tudi slabo produktivnost dela, ki je pogosto pogojena s slabo organizacijo dela in s slabo delovno disciplino.

Naslednji problem, ki nas je pestil v poslovnem letu 1983, pa so visoki stroški poslovanja. Že v uvodu smo ugotavljali, da so se cene nekaterih osnovnih materialov dvignile od 100 do 200%, kar seveda močno pritiska na doseženi poslovni uspeh. Primerjava rasti direktnih stroškov pokaže, da so ti za 19% višji kot o sicer nižji za 7%, vendar ob 11% nižji realizaciji. Še huje je pri fiksnih stroških TOZD, kjer so materialni stroški dosegli celo 32% rast v primerjavi s prejšnjim letom in so tudi za 23% presegle planirane. Poglavitni problem predstavljajo obresti, ki dosegajo iz leta v leto večji porast. Višji so bili tudi fiksni stroški DSSS, IB in

TOZD TKI, čeprav so se gibali v mejah planiranih.

Nizka rast realizacije in visoki stroški poslovanja so torej osnovni „krivci“ za slabe poslovne rezultate. Da so ti res slabi, kaže doseženo pokritje III. po fakturirani proizvodnji, ki je negativno, medtem ko smo planirali, da bomo ustvarili 361,5 milijona din pokritja III. Končni finančni rezultat je po pribitku raznih drugih izvedenih prihodkov sicer pozitiven, vendar pa iz tekoče proizvodnje dosegamo izgubo, ki jo v precejšnji meri povečujejo poleg že naštetih činiteljev tudi obrati družbenega standarda. Izguba v teh obratih je v letu 1983 preseгла 36,0 milijonov din, kar nikakor ni zanemarljivo.

Obračun po plačani realizaciji pokaže to. Celotni prihodek presega planiranega za 1% in je za 15% višji kot v prejšnjem letu. Porabljeni sredstva so višja od planiranih za 3% in 8% nižja kot lani. Doseženi dohodek je za 5% pod planiranim in za 17% višji kot v prejšnjem letu. Čisti dohodek je za 12% pod planiranim in za 8% nad predlanskim. Za osebne dohodke in skupno porabo smo izločili za 11% več kot leto prej in za 5% manj, kot smo planirali. Sredstva za akumulacijo (poslovni sklad in rezerve) so se oblikovala v višini 117,8 milijonov, kar je komaj polovico planiranih in za 16% manj kot v prejšnjem letu.

V strukturi dohodka zavezajo obveznosti iz dohodka 37,6% (planirano 32,1%), v tem znašajo obresti 10,9%, obveznosti za delovne skupnosti 10,0%, ostale obveznosti za skupno in splošno porabo pa 9,2%. Najbolj problematične so obresti, katerih delež v strukturi dohodka se povečuje in znašajo v absolutnem znesku že 22 milijonov din, kar je enkrat več, kot smo načrtovali. Veliko breme v dohodku so tudi obveznosti za delovne skupnosti, katerih delež v dohodku prav tako narašča.

V delitvi dohodka so ponovno najbolj okrnjena sredstva za akumulacijo. Njihov delež v strukturi dohodka dosega le 5,8%, kar je precej pod planiranim (11,3%) in lanskoletnim (8,2%).

Doseženi dohodek in delitev dohodka bi bila še dosti manj ugodna, če ne bi bilo prihodkov in poslovanja v tujini (128.026.622 din) ter drugih izrednih prihodkov oziroma razlike nad izrednimi izdatki (384.939.801 din).

sozd zgp giposs
ljubljana, o. sol. o.

Vest iz Alžira

V ponedeljek, 12. decembra je bil položen temeljni kamen nove stanovanjske soseske v alžirskem mestu Arzew. S tem se je praktično pričela gradnja kompleksa štiri tisoč stanovanj, pri gradnji katerih sodeluje tudi sestavljena organizacija Giposs. Pripravljala dela so se s tem pričela, samo gradbena dela pa bi se naj pričela v prvem četrtletju prihodnjega leta.

V zadnji številki glasila so pomotoma izpadli iz objave naslednji jubilaranti:

25 let dela so praznovali:

TOZD LO: Ivan Draginc, Franc Saje, Slavko Šenk; TOZD Togrel: Jože Božič; TOZD Keramika: Franc Jenič, TOZD TKI: Anica Oražem in DS IB: Majda Šuštar.

20 let dela so praznovali:

TOZD GS Novo mesto: Zlata Raičević, Milena Šefman, Antonija Turk, Emilija Žagar, Jože Ban, Viktor Blažič, Rudolf Fabjan, Božidar Frunžič, Stjepan Hlišč, Milan Kandorfer, Dragoljub Konstantinovič, Jože Krašovec, Janez Kumer, Redo Mehmedi, Tihomir Pavlovič, Stane Ržen, Hasan Sinanovič, Janez Sašek, Avguštin Šere, Husein Vilič, Anton Vovko, Jože Zgonc.

TOZD GS Ljubljana: Ljudmila Erlah, Draga Surčelovič, Đemal Dergič, Ramo Hodžič, Sabid Kapidžič, Miloš Miškovič, Drago Tomič, Jožef Zorko, Mujega Tnjanin.

Vsem jubilentom še enkrat naše čestitke, za neljubo napako pa prosimo za razumevanje.

UREDNIŠTVO

Dograjevanje samoupravne organiziranosti v gradbeništvu Slovenije

V gradbeništvu Slovenije smo priča iskanju kar najbolj ustrezne organizacije, v to nas potiskajo razmere, ko je vse manj investicijskih vlaganj in ko te ne morejo „zaposeliti“ vseh zmogljivosti. V republiškem odboru že nekaj časa poudarjamo nujnost dograjevanja organiziranosti ob upoštevanju trenutnih razmer in dolgoročneje usmeritve konkretne OZD. Samoupravne organiziranosti ni mogoče spreminjati čez noč, zato tudi priprave nanjo ne morejo biti površne, predvsem pa mora biti grajena na jasnih usmeritvah. Za sedanjo organiziranost smo se večinoma odločili v precej drugačnih razmerah, kot so danes, ob tem da smo računali na dokajšnjo konjunkturo.

Res je, da tudi izkušenj ni bilo, kako najustrežneje povezati tehnološko-organizacijski ter samoupravni vidik organizacije. Pri teh ugotovitvah, ki so pogojevale organiziranost po zakonu o združenem delu, ne moremo zaobiti lokalnih teženj družbenopolitičnih skupnosti. To je le nekaj podlag, ki so bile prisotne pri opredelitvah o organiziranosti. Nadaljnja praksa je pokazala različne izkušnje, upoštevati pa kaže tudi to, da marsikje nismo izrabili vseh možnosti, ki nam jih dosedanja organiziranost TOZD in DO omogoča. Pogloblja se namreč zaprtost v TOZD, često se pojavlja nerazumevanje osnovnih ekonomskih zakonitosti, izpostavljajo se osebni interesi, vse to nemalokrat tudi na račun gospodarjenja z družbenimi sredstvi. V zaostrenih pogojih gospodarjenja se take pomanjkljivosti kažejo v še bolj izostreni luči.

V republiškem odboru menimo, da moramo gradbeniki izoblikovati kriterije, ki bodo prispevali k učinkovitejši samoupravni organizaciji, seveda upoštevaje prisotne pogoje in dolgoročneje usmeritev.

Tako naj bi oblikovali družbeni dogovor, v ta namen smo skupno s splošnim združenjem že začeli priprave.

Menimo, da praksa narekuje hitreje spreminjanje proizvodnega plana in organiziranja glede na spreminjanje potreb, poslovnih možnosti in razpoložljivih zmogljivosti. Pri tem se ne smemo ustaviti pri lokalističnih interesih, da mora vsaka občina imeti TOZD.

Usmeritev naj bo na krepitvi delovne organizacije s predmetom dejavnosti, posebno še ko gre za gospodarjenje s sredstvi, njihovo razporejanje pa tudi za pridobivanje del.

Delavci nasprotujemo odnosom, ko ena TOZD drugi zaračunava, tudi neupravičeno, obresti, ker ima druge TOZD za kooperante in podobno. Vendar je treba najprej tak odnos odpraviti, šele nato, če je res potreba, spremeniti organizacijo.

Podpiramo vse napore, ki omogočajo delavcem pri pridobivanju in razporejanju dohodka in ki predvsem omogočajo večjo tehnološko in poslovno učinkovitost v njihovi osnovni dejavnosti. Odločno nasprotujemo posameznim lokalnim težnjam in zahtevamo večjo odgovornost skupnih strokovnih in drugih služb do delavcev v proizvodnem procesu. Trenutna kadrovska zasedba ne more biti pogoj za onemogočanje nove organizacije, če se ta kaže kot uspešna, niti ne za spreminjanje, če ni za to drugih odločilnih osnov.

O tem, katera oblika organiziranosti je v vseh pogojih

uspešna, ali funkcionalna ali področna oz. kombinacija, je nemogoče soditi. Uspešnost je odvisna od okolnosti, če so te najbolj ustrezno izrabljene ali ne. Zavedati pa se moramo predvsem tega, da vsaka organizacija ali sistem ne more odraziti tvojih prednosti in ne slabosti, če ni doslednega izvajanja, kar pa se često dogaja. To moramo prav tako upoštevati pri oceni obstoječe organizacije in je zato ne glejmo samo z vidika rezultatov, temveč upoštevajmo tudi naše ravnanje.

Ne glede na to, da ni moč dati ustreznega nasveta, lahko rečemo, da so osnovni znaki ustreznosti v tem, koliko ponostavljena delovni proces, zmanjšuje stroške na enoto proizvoda, omogoča večjo produktivnost in s tem seveda donosnost. Deloma more tudi zmanjšati vplive oziroma zastoj posameznikov, njihov osebni interes. Organizacija naj tudi kar najbolj jasno izraža odgovornost posameznih del in nalog, kakor tudi tistih, ki jih opravljajo. Tako organizacijo bodo delavci podprli, če se bodo prej o njej dobro poučili.

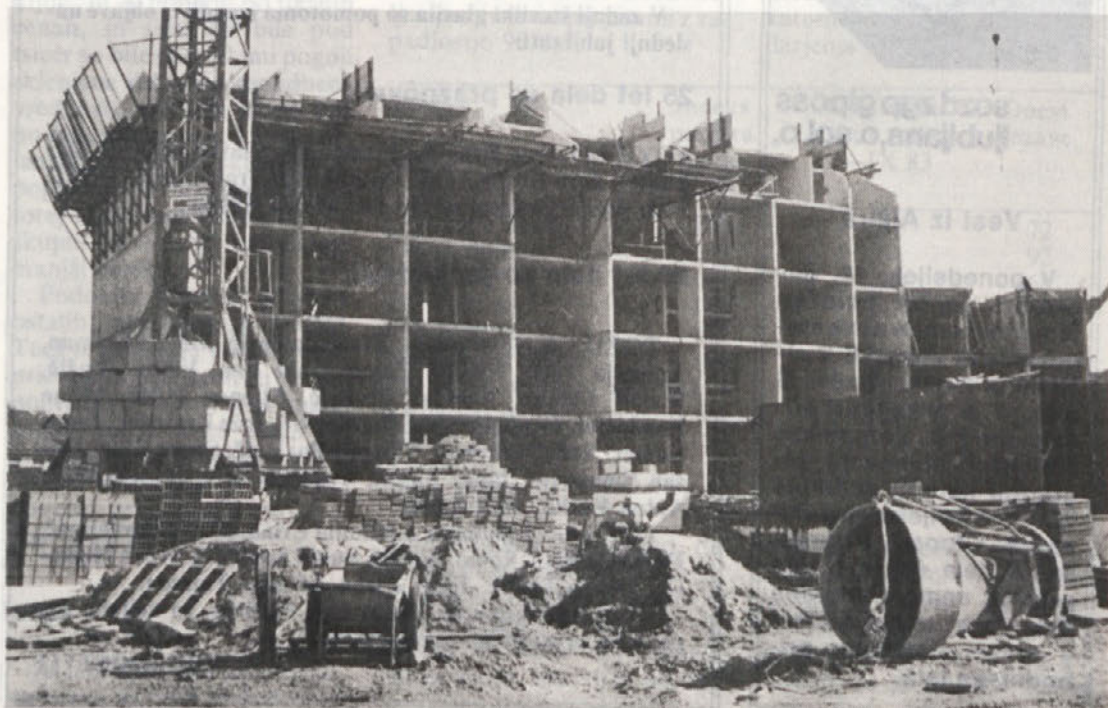
Tak pristop in spreminjanje organizacije, ki hkrati omogoča oblikovanje ter razporejanje dohodka, podpiramo tudi v RO. Dolgoročneje usmeritev, ki bi temeljila na smernicah razvoja vsega slovenskega gradbeništvu - operative, še ni dorečena. Vendar to ne more biti ovira za reorganizacije povsod tam, kjer so te spoznane kot potrebne in bi mogle dati uspešne rezultate.

ŠTEFAN PRAZNIK

Nalijmo si čistega vina

Združeno delo zajema val reorganizacij, značilne za to pa so vse večje težnje po ukinitvi tozdov. To je postala že prava moda in dobiva vse večje razsežnosti. V tem valu se je hote ali nehote znašla tudi naša delovna organizacija s svojo samoupravno organiziranostjo. V preteklem letu smo se uspeli nanovo organizirati, s tem, da smo združili štiri temeljne organizacije v skupen tozd MKI, seveda predvsem zaradi priključitve Novomontaže. Sedaj pa smo začeli v naši organiziranosti iskati krivca za nekonkurenčnost na trgu. Posebna skupina Pionirjevih strokovnjakov pripravlja analizo obstoječe organiziranosti in na podlagi rezultatov le-te se bomo lotili rasnejših razmišljanj in tudi same reorganizacije.

V Pionirju se zavedamo, da je TOZD še vedno celica upravljanja in delovna organizacija poslovno-gospodarska celica. Torej pri naših razmišljanjih ne gre zgolj za modno muho oz. za podjetniške interese, ampak za reorganizacijo.

ranost, ki naj bi bila družbeno-ekonomsko smotrna in upravičena. No, samo od sebe se postavlja vprašanje, od kod pobude za tako razmišljanje.

Jasno je, da so tudi v naši delovni organizaciji dobro vidni ozki tozovski interesi, torej tozovska zaprtost in neelastičnost, kar prav tako ni v prid učinkovitemu gospodarjenju. Tu gre predvsem za spore glede udeležbe posameznih tozov pri skupnem prihodku, odgovornosti, poslovnem tveganju itd. Našo konkurenčnost zmanjšuje čezmerna in verjetno neučinkovita režija, ki ne zagotavlja večje gospodarske in samoupravne učinkovitosti, v svojih vrstah lahko opazimo tudi nestrpnost med vodilnimi ter tako imenovani „boj za stolčke“. Morda bo tej ugotovitvi kdo nasprotoval, saj jo je zelo težko dokazati, verjetno pa je čas, da si nalijemo čistega vina

in pogledamo resnici v obraz. No, ti problemi niso samo v Pionirju, značilni so za vse organizacije združenega dela in še posebej za gradbene. Na področju gradbeništva še vedno vlada neenotnost pri samoupravnem organiziranju, kar bi se prav gotovo dalo urediti s skupnim dogovorom vseh „prizadetih“.

Razmišljanja o reorganiziranju Pionirja so prav gotovo upravičena. Seveda pa je pri tem potrebna previdnost, zato ne smemo nasesti za lase privlečenim argumentom, kot se je to že dogajalo. Mogoče ne bi bilo slabo, če bi vsi skupaj še enkrat pogledali v zakon o združenem delu, se zamislili ob lastnih napakah, odpravili spore in razčistili nejasnosti ter se potem na podlagi argumentiranih dokazov odločili za nov način organiziranja, kajpada v skladu z dejanskimi gospodarskimi in samo-

upravnimi potrebami. Le tako bomo lahko zagotovili pravo samoupravno integracijo dela in sredstev ter s tem izboljšali učinkovitost našega dela. Razmišljati bomo morali tudi o naših drugih slabostih, ne samo o organiziranosti, predvsem pa več in kvalitetnejše delati.

Ob tem dodajmo še to, da je žalostno, ker morajo delavci Pionirja zvedeti o razmišljanjih glede reorganizacije najprej iz dnevnega časopisa in šele potem po samoupravni poti in preko glasila.

G. R.

In kako naprej?

Ali boste povečali osebne dohodke pred novo gradbeniško sezono?

„Naša prva naloga je, da zagotovimo delo za vse naše zmogljivosti, hkrati pa izboljšamo organizacijo dela, nasploh našo učinkovitost. Konkurenca je namreč vse hujša, celo neloyalna. Vsa branža je v težkem položaju, saj je v Jugoslaviji okoli 200 tisoč delavcev preveč. Vse to gradbeniki razumemo, zlasti manjše naložbe, vendar pa se bojimo, da bomo gradbeništvo toliko osiromašili, da ne bomo več sposobni za delo, ko se bo spet povečala konjunktura na domačem in tujem trgu.“

Marko Svetina v intervjuju za Dolenjski list

MLADI — MLADI — MLADI

O delu konference ZSMS

Konferenca OO ZSMS pri SGP PIONIR je aprila 1983 izvedla nadomestne volitve zaradi preobremenjenosti nekaterih mladincev. V novi sestavi je konferenca imela 5 skupnih sej in 5 sej predsedstva. Na skupnih sejah smo organizirali razprave na teme iz programskih usmeritev in reševali tekoče zadeve v zvezi z uredništvom nalag ZSMS.

Naša prva razprava se je lotila teme, ki je povsod zelo pereča, to je zaposlovanje študentov. Sprejete zaključke smo objavili v glasilu. Podobne sklepe — to je, da moramo zaposliti vse študente, ki ne bodo nadaljevali študija, je sprejel tudi kolegij. Menim, da je v tem trenutku ta problem spet aktualen, saj tozdi, ki so sprejeli več študentov, vseh po končanem pripravništvu ne morejo sprejeti. V mesecu mladosti smo organizirali lokalno štafeto, naši mladinci pa so bili tudi nosilci oziroma so sodelovali v kulturnem prog-

ramu ob prihodu zvezne štafete. Maja smo organizirali športni dan Pionirjeve mladine, ki pa zaradi skromnih finančnih sredstev ni bil najbolje organiziran. Ta športni dan bo odslej tradicionalen, letos ga bo organiziral lanski zmagovalec, to je mladina iz TOZD Novo mesto ob pomoči konference.

Julija smo imeli zelo pomembno razpravo na temo „Demokratizacija odnosov v ZSMS“. Glavni namen te razprave je bil najti naše slabosti in v prihodnje doseči frontnost OO ZSMS.

Na žalost smo v tem le delno uspeli, saj posamezne OO še vedno nimajo podporo okolja, kjer delajo. Menim, da so DPO naredil premalo, da bi mladinsko delo še bolj oživel. Očitno je, da nekaterim v posameznih tozdih mladinsko nedelo ustreza. Predvsem bi se morali bolj angažirati člani ZK, saj jih je obvezal CK ZKS, ki je prav to problematiko temeljito obravnaval na svoji seji.

Se vedno nismo našli pravega stika s sindikatom, saj niti ne vemo za njegove akcije, sindikat pa ne za naše.

V naslednjem obdobju smo izpeljali tudi razpravo o pripravništvu, na katero smo povabili tudi 15 pripravnikov. Ugotovili smo, da je sistem pripravništva zamišljen dobro, vendar se običajno zatakne v

praksi, saj ni prave povezave med mentorjem in pripravnikom.

Oktober smo izpeljali delovno akcijo na Gorjancih, katere pobudnik je bil TOZD Projektivni biro. Delali smo na smučišču in pri ureditvi doma.

Novembra je bil planiran kviz na temo PIONIR — gradbeništvo — Novo mesto, ki pa je bil prestavljen na 28. februar.

Organizirali smo tudi novoletno srečanje mladine, na katerem pa je zaradi redarjev, ki jih ni bilo na njihovem mestu in prostaškega obnašanja posameznikov prišlo do razbijanja.

Vseskozi smo uspešno sodelovali z OK ZSMS Novo mesto in sodelovali v akcijah, ki jih je ta organizirala na področju mladinskega prostovoljnega dela, idejno-političnega izobraževanja in drugih.

Skupna ocena dela v minulem letu je po mojem mnenju ta: uspešno je bilo delo posameznikov, ki so se trudili v okviru svojih zmožnosti in izpeljali nekaj dobrih akcij. Glavnega cilja, frontnosti OO, pa nismo dosegli, zato morabiti to naš cilj tudi v prihodnje. Dosegli ga bomo le z bolj organiziranim delom ob podpori DPO in ostalih okoliž v Pionirju.

FRANCI BUKOVEC

Kam na dopust v letu 1984?

Delavci SGP „Pionir“ bodo med svojim letnim dopustom lahko letovali v naših počitniških domovih in prikolicah na Jadranu ali pa v planinskih počitniških domovih.

DOMOVI OB MORJU

Delovna skupnost Družbeni standard bo zbirala prijave za bivanje v obmorskih počitniških domovih SGP Pionir do vključno 26. 3. 1984.

Interesenti lahko dobijo prijave v splošnih službah oziroma ta-ništvih TOZD in DS IB, delavci DSSS pa v tajništvu DS Družbeni standard pri tov. Kaplanovi.

Izpolnjene prijave vrnite do 26. 3. 1984 v splošno službo ali tajništvo svoje TOZD oz. DS, ki mora preveriti pravilnost izpolnjenih prijav (vrednostni razred, leto zaposlitve) in jih do 30. 3. 1984 posredovati tajništvu DS Družbeni standard. Delavci DSSS dostavljajo izpolnjene prijave tajništvu DS Družbeni standard.

Po 30. 3. 1984 bo vse zbrane prijave reševala posebna ko-

(Nadaljevanje na 6. str.)

(Nadaljevanje s 5. str.)

misija. Pomanjkljivo in netočno izpolnjenih prijav komisija ne bo upoštevala.

Čas uporabe doma bo letos 10 oziroma 11 dni, menjave uporačabnikov pa bodo vsakega 1., 11. in 21. v mesecu, zato v prijavah navedite le termine od 1. do 10., od 11. do 20. in od 21. do 30. oz. 31. v mesecu.

Priporočamo, da v prijavi navedete več domov in več terminov zaradi lažjega razporejanja in večje možnosti uvrstitve.

a

Domovi bodo odprti:

VRSAR (27. 4. do 20. 9.) glavna sezona traja od 1. 7. do 31. 8.

HVAR (skozi vse leto) glavna sezona traja od 21. 6. do 20. 9.

ANKARAN (1. 7. do 31. 8.) glavna sezona traja od 1. 7. do 31. 8.

NEREZINE (27. 4. do 30. 9.) glavna sezona traja od 21. 6. do 20. 9.

POREČ, ČERVAR, NOVIGRAD (11. 6. do 20. 9.) glavna sezona traja od 1. 7. do 31. 8.

Prikolice na RABU — LOPAR (1. 6. do 30. 9.) glavna sezona traja od 21. 6. do 10. 9.

Prikolica v UMAGU (1. 7. do 31. 8.) glavna sezona traja od 1. 7. do 31. 8.

Poč. hišica v Miholaščici na CRESU (1. 6. do 30. 9.) glavna sezona traja od 21. 6. do 20. 9.

Med prvomajskimi prazniki lahko s koriščenjem 2 dni dopusta preživite kar 10 dni v tistih domovih na morju, ki so takrat že odprti. Izven sezone uporaba doma terminsko ni opredeljena in lahko dom uporabljate poljubno število dni.

Vsi domovi so kompletno opremljeni in je v njih tudi možnost kuhanja, razen v Vrsarju in Ankaranu, kjer je organizirana celodnevna oskrba. Uporabniki počitniških prikolic, hišic v Nerezinah in v Miholaščici morajo imeti svojo posteljnino.

PLANINSKI DOMOVI

Domovi na Gorjancih, Veliki planini in v Bohinjju so odprti vse leto. Prijave zbira tajništvo DS Družbeni standard največ dva meseca in najmanj 7 dni pred pričetkom up-

orabe doma, razen za naslednje termine:

— prvomajski prazniki — rok oddaje prijave do 30. 3. 1984

— prazniki za 29. november — rok oddaje prijave do 31. 10. 1984

— novoletni prazniki — rok oddaje prijave do 28. 11. 1984

— zimske šolske počitnice 1985 — rok oddaje prijave do 28. 11. 1984

Za navedene 4 termine bo uporabo domov obravnavala komisija, če bo število prijav večje od zmogljivosti domov, izven navedenih terminov pa bo DS Družbeni standard izdajala dovolilnice za uporabo domov po vrstnem redu prejetih prijav.

Interesenti, ki želijo uporabljati počitniški dom v prej navedenih terminih, morajo oddati pismene prijave do rokov, ki so določeni za posamezni termin, za uporabo domov izven navedenih terminov pa niso obvezne pismene prijave in tudi čas uporabe ni omejen. Tudi prijave za planinske domove dobite v svoji TOZD ali tajništvu DS Družbeni standard.

CENE

Trenutno so še veljavne cene iz leta 1983 in pričakujemo, da bistveno ne bodo spremenjene.

Stroške za uporabo obmoških domov bomo odtegnili od OD (za Vrsar in Ankaran v 5 obrokih, za ostale domove in prikolice pa v 3 obrokih), za

planinske domove pa je potrebno plačati nočnino pred dvigom ključev.

KAPACITETE DOMOV

— VRSAR: 1 enoposteljna, 1 dvoposteljna, 8 troposteljnih, 2 štiriposteljni, 1 petposteljna soba

— ANKARAN: 1 poč. hišica s 4 ležišči

— HVAR: 11 dvoposteljnih sob

— POREČ: 11 troposteljnih garsonjer, 4 štiriposteljni apartmaji

— ČERVAR: 3 poč. hišice s šestimi ležišči (primerno za 2 manjši družini)

— NOVIGRAD: 1 dvoposteljna garsonjera, 1 štiriposteljna garsonjera, 1 dvosobno stanovanje (primerno za 2 manjši družini)

— NEREZINE na ot. Lošinj: 2 poč. hišici s 4 = 2 pomožnimi ležišči (primerno za večje ali 2 manjši družini)

— MIHOLAŠČICA na ot. Cressu: 1 poč. hišica (primerno za 2 manjši družini)

— LOPAR na ot. RABU: 2 štiriposteljni in 1 triposteljna prikolica v avtocampu „RAJSKA PLAŽA“

— UMAG: 1 štiriposteljna prikolica v avtocampu ISTRATURIST OOUR STELLA MARIS

— GORJANCI: 4 dvoposteljne in 1 desetposteljna soba

— VELIKA PLANINA: 2 dvoposteljni in 1 štiriposteljna soba

— BOHINJ: 1 dvoposteljna, 6 štiriposteljnih in 1 petposteljna soba

**Da
ne bo
nejasnosti!**

V letu 1984 se bo še izplačeval dodatek na izrabo učinkovitih ur delovnega časa, zato je prav, da v zvezi s tem pojasnimo nekatere stvari.

Delavci, ki zbolijo v kraju svojega bivanja, po navadi tu tudi obiščejo najbližjega zdravnika. Če le-ta ugotovi, da na podlagi njegovega zdravstvenega stanja obstajajo razlogi za začasno odsotnost z dela, mora delavec o tem obvestiti zdravnika, ki je pooblaščen s strani TOZD za ugotavljanje začasnih delovnih nezmožnosti, in to v roku treh dni. V nasprotnem ti delavci nimajo pravice do nadomestila osebnega dohodka oziroma dodatka za izrabo učinkovitih ur delovnega časa.

Delavci torej nimajo pravice do izplačila nadomestila osebnega dohodka za čas zadržanosti od dela zaradi bolezni, v kolikor v treh dneh ne obvestijo o svoji začasni odsotnosti z dela pristojnega zdravnika ali temeljne organizacije. V tem primeru začno prejemati nadomestilo osebnega dohodka od tistega dne,

ko TOZD oziroma pristojni ambulantni zdravnik prejme obvestilo delavca o bolniškem staležu. Pravico do izplačila nadomestila OD torej lahko odreja samo pooblaščen zdravnik, ne pa tako imenovani „lečeči“ zdravnik, to je zdravnik v kraju, kjer je delavec zbolel.

Pristojni zdravnik ima tudi možnost, da preko zdravniškega konzilija preveri dokumentacijo, ki jo je pripravil zdravnik izven kraja zaposlitve delavca in če ugotovi, da delavec ni upravičen do nadomestila osebnega dohodka oziroma ni upravičen, da izostane z dela, sproži postopek, da se takšnemu delavcu v osebnih obračunskih listih zabeleži neopravičen izostanek z dela.

Z doslednim upoštevanjem vseh naštetih določil nam bo verjetno še uspelo znižati bolniške izostanke, marsikomu pa bo to obvestilo prihranilo nepotrebno jezo in razčistilo nejasnosti v zvezi s tem.

G. R.

SLO in DS

VKLJUČEVANJE ŽENSK V OBOROŽENE SILE

Prvo poskusno usposabljanje žensk v JLA je na osnovi odredbe zveznega sekretariata za ljudsko obrambo steklo v začetku julija 1983 in se bo nadaljevalo v letu 1984 in 1985 januarja, aprila, julija in oktobra.

Vojaško usposabljanje žensk traja 2 meseca in 22 dni za dolžnosti vojakov in nižjih oficirjev, za dolžnosti rezervnih oficirjev pa 6 mesecev, od tega v šolah za rezervne vojaške starešine (ŠRO) 2 meseca in 22 dni, ostali del šolanja pa obsega stažiranje v ustreznih enotah JLA. Ženske, ki pokažejo ustrezen uspeh pri pouku za vojake, napredujejo v čin razvodnika, desetarja, mlajšega vodnika, ženske, ki so na šolanju za rezervne vojaške starešine, pa v čin podporočnika. Po končanem usposabljanju se razporejajo v vojne enote JLA in teritorialne obrambe na dolžnosti, za katere so usposobljene.

EVIDENTIRANJE KANDIDATK ZA USPOSABLJANJE V JLA

Rok za evidentiranje je do 31. 3. 1984. Prijavljene kandi-

datke bodo od 20. 4. do 20. 5. 1984 opravile zdravniški pregled (nabor), nato pa bodo vpoklicane na usposabljanje v drugem polletju 1984 (julij, oktober) ter v prvem polletju 1985.

Za prostovoljno usposabljanje se lahko prijavijo ženske (žene, dekleta, mladinke), ki niso mlajše od 19 in ne starejše od 27 let.

Evidentiranje možnih kandidatke poteka preko OO ZSMS in OO ZSS v TOZD in DSSS s posebno lastnoročno izpolnjeno prijavnico. Kandidatke se lahko prijavijo v vse rodove in službe, razen oklepni enot, in to v:

1. pehoto,
2. artilerijo,
3. artilerijsko-raketne enote protizračne obrambe
4. letalstvo
5. mornarico
6. inženirijo
7. zveze
8. radiološko — kemično — biološko obrambo
9. tehnično službo kopenske vojske
10. sanitetno službo
11. tehnično služenje vojnega letalstva in protizračne obrambe
12. intendantsko službo
13. prometno službo.

Odločanje o usposabljanju dolžnosti vojaka ali nižjega oficirja kakor tudi rezervnega oficirja je prostovoljno.

VKLJUČEVANJE V ENOTE TO

Mladinke, ki jih zanima vojaško usposabljanje, vendar pa se ne bi odločile za usposabljanje v JLA, se lahko vključijo v enote teritorialne obrambe, in sicer do 19. leta starosti kot-prostovoljke in od 19. leta naprej kot obveznice.

Usposabljanje v TO poteka enkrat ali večkrat letno skozi večdnevne vaje v obliki pohodov, tekmovanj, taborjenj itd.

Članstvo v enotah TO je prostovoljno, vendar lahko prostovoljka ali obveznica kadarkoli izstopi, če ne želi biti včlanjena.

Prijavnice za vključevanje žensk v oborožene sile in podrobnejše informacije se dobijo pri referentu za vojaške zadeve — Jožetu Ribiču, DSSS, tel.: 21-826, int. 278.

Dosedanje izkušnje in ocene so pokazale, da se dekleta enakovredno kot moški vključujejo v naše oborožene sile, da so dobile možnosti urjenja in usposabljanja ter priprav za obrambo domovine.

Vse to nam že narekuje zasnova splošne ljudske obrambe in družbene samozaščite, po kateri naj bi se vsi pripravljali za oborožen boj, to pa je pravica in dolžnost vseh v naši domovini.

KULTURA — KULTURA — KULTURA

MAŠKERADA

*Že prišel je pustni čas,
z njim veselje spet med nas.
Enkrat v letu spremeni
človek se, v kar želi:
dvorne dame, princ in kralj
zbudijo se iz lepih sanj,
genij, kmet se ojunači,
z bogatašem se pajdaši,
direktor, lepi Romeo,
v snažilki najde Julijo.
Da enotnost popestri,
glej, bitja tam so iz noči:
dobre vile, zloben škrat,
za njimi smrt steguje vrat...*

*Razume vse se, veseli,
kot v sanjah kresne je noči.*

*sSe polnoč bliža, maske dol!
Brez njih je človek zopet gol,
se sklene spet jekleni krog
in vsak k svojemu gre v brlog.*

*Resnica le na svetu tem,
ki temelj naj bi bil ljudem,
je ta, da maska, bolj ko menjat znaš,
v današnjem času več veljaš.*

DaJen

To mora biti

Občinska kulturna skupnost občine Trebnje je izdala knjižno novost kot posebno številko Samorastniške besede. To je knjiga „To mora biti onkraj“ avtorjev Ivana Zorana in Tonija Vovka.

Ivan Zoran je poklicni novinar Dolenjskega lista in je to že njegova druga pesniška zbirka. Toni Vovko, Pionirjev propagandist, se je tudi že večkrat srečal z likovnim oblikovanjem knjižnih novosti, vendar je v tej knjigi napravil korak naprej. Ni se namreč ustavil zgolj pri likovnih opremi pesniške zbirke, ampak je s svojimi likovnimi stvaritvami ustvaril svoj svet in se tako predstavlja tudi kot soavtor omenjene knjige in ne samo njegov oblikovalec. Pesniški svet Ivana Zorana je svet iskanja, rešitev in blodenj, ki izveni v ugotovitvi, da sveta v temelju ni mogoče preoblikovati. Njegov kamensvet je samosvoj, vendar hkrati tudi naš in ob pozornem branju ugotavljamo, da je ta „kamen-pesnik“ le in samo človek v tej kamendeželi.

Na dan slovenskega kulturnega praznika sta avtorja svojo knjižno novost tudi predstavila v osnovni šoli v Trebnjem. Pesmi iz knjige je recitiral Jože Falkner, Toni Vovko pa je pripravil razstavo reprodukcij grafičnih del, ki predstavlja likovni del knjige nastal z uporabo in mešanjem najrazličnejših tehnik.

Knjiga „To mora biti onkraj“ je izšla v nakladi 1000 izvodov, natisnila pa jo je tiskarna DITC v Novem mestu in prav bi bilo, da bi se le-ta znašla tudi med nami in ne samo „onkraj“.

G. R.

Obogatiti kulturno življenje

8. februarja praznujemo Slovenci svoj kulturni praznik. Ob počastitvi tega dneva se vrstijo številne proslave in druge oblike kulturnega udeleževanja. Zadnja leta lahko ugotavljamo, da je napravljen kar velik korak pri razširjanju kulturnega življenja delavcev v večini delovnih kolektivov v Sloveniji.

Ob tem dnevu se kar samo po sebi postavlja vprašanje, koliko pozornosti posvečamo kulturi v naši delovni organizaciji. V tem zapisu se ne bomo spuščali v globoke analize, gre nam zgolj za to, da spodbudimo razmišljanje delavcev tudi v tej smeri, da se vsakdo sam pri sebi vpraša, kakšen je njegov odnos do kulture in seveda zakaj.

Pionir ima organizatorja kulture, svoj pevski zbor nekaj likovnih ustvarjalcev, dosti se jih ukvarja s fotografijo in zadnje čase opažamo, da se vse več delavcev ukvarja z literarnim ustvarjanjem. Dokaj spodbudno, na žalost pa so vsi ti „kulturni“ ustvarjalci preveč nepovezani. Njihova aktivnost

v Pionirju je le sodelovanje na vsakoletnem kulturnem srečanju gradbenih delavcev in morebiti občasno na kakšni proslavi ali v glasilu. Tudi likovniki se ne predstavljajo sodelavcem s svojimi stvaritvami. Mogoče je temu kriva tudi razmetanost Pionirjevih poslovnih in proizvodnih prostorov. Vsekakor pa to ne bi smela biti ovira. Vsi skupaj se torej moramo truditi, da kulturo čimbolj približamo vsem delavcem. Potrebno bi bilo tudi bolj sistematično spodbujanje delavcev, da sežejo po dobri knjigi, in razvijati njihovo bralno kulturo, ne smemo pa tudi zanemarjati spodbujati zanimanja za kulturno vred-

noto in s tem organizirati čimveč ogledov kulturnih prirediteljev. Seveda moramo vse to delati načrtno in sredstva, ki smo jih namenili kulturi, čimbolj smotrno in gospodarno uporabiti.

Vsekakor smo z doseženim lahko zadovoljni. Nikakor pa nas to ne sme sedaj uspavati. Delati je treba torej tudi vnaprej, saj bodo zaostrene gospodarske razmere, ki vplivajo na življenjsko raven in s tem v zvezi na spreminjanja načina življenja, verjetno privedle do tega, da se bo vse več ljudi v svojem prostem času tako ali drugače srečevalo s kulturo. Pomagajmo jim pri tem!

G. R.

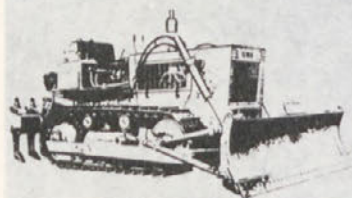
ŠPORT IN REKREACIJA

Veleslalom v Gaberju

Smučarsko društvo Gaberje je sredi februarja organiziralo tradicionalni gorski veleslalom pod pokroviteljstvom Dolenjskega lista in Obrtne zadruge Metlika.

Na dobro utrjeni progi (ledeni) se je zvrstilo 270 tekmovalcev, ki so prišli iz vseh dolenjskih klubov in Ljubljane. Ekipo Pionirja so sestavljali: Marjan Šonc, Tone Vesel, Drago Rebernik, Irena Pugelj, Damjana Jerman, Katjuša Borsan in Majda Šuštar. Uvrstitve: Katjuša Borsan 2. mesto, Tone Vesel 4. mesto, Irena Pugelj 8. mesto, ostali diskvalificirani?

K. B.

Cankarjev memorial

Tradicionalnega veleslaloma v spomin na IV. bataljon Cankarjeve brigade, ki je bil 19. februarja na smučiščih Javorovice, se je udeležilo 263 tekmovalcev iz domala vseh dolenskih smučarskih klubov. Prehodni pokal je osvojila ekipa smučarskega kluba Rog.

Našo ekipo so zastopali: Franc Oštrbenk, Rajko Baškovič, Rajko Šarman, Drago Rebernik, Irena Pugelj, Katjuša Borsan in Damjana Jerman.

Od naših smučarjev sta dosegla Drago Rebernik 1. mesto in Katjuša Borsan 3. mesto.

K. B.

Šesti smučarski dvoboj med SGP Grosuplje in SGP Pionir

Dvoboj v organizaciji SGP Grosuplje je bil 5. februarja. Tekmovanje se je odvijalo pri dvosedežnici Podkoren na dobro pripravljene progi.

Rezultati:

Ženske do 30 let

1. Irena Pugelj	Pionir
2. Tonca Vidrgar	Grosuplje
3. Andreja Udovč	Pionir

od 30 do 40 let

1. Marija Omahen	Grosuplje
2. Betka Cerkvenik	Grosuplje
3. Katjuša Borsan	Pionir

nad 40 let

1. Marija Fink	Grosuplje
2. Majda Šuštar	Pionir
3. Ljudmila Erlih	Pionir

Moški do 30 let

1. Franc Oštrbenk	Pionir
2. Mirko Zimic	Grosuplje
3. Marjan Šonc	Pionir
4. Rajko Baškovič	Pionir

od 30 do 40 let

1. Janez Markovič	Grosuplje
2. Božo Tratar	Pionir
3. Rudi Cerkovnik	Grosuplje

nad 40 let

1. Janez Rot	Grosuplje
2. Drago Rebernik	Pionir
3. Rudi Zupanc	Grosuplje
4. Tone Grandovec	Pionir

KATJUŠA BORSAN

Dobre uvrstitve

Na 22. DŠI občine Krško sta v preteklem letu nastopili tudi ekipa in posamezniki iz

krškega gradbenega sektorja in Togrela. Najbolje so se odrezali smučarji Togrela, ki so ekipno dosegli prvo mesto, med posamezniki pa je bil Franc Oštrbenk v svoji kategoriji prvi, Janez Avšič pa tretji. Gradbeni sektor je zasedel tretje mesto v balinanju, ravno tako pa so bili tretji tudi v kegljanju. V ostalih panogah niso nastopili ali pa so se mnogo slabše odrezali. Za vse uspehe jim iskreno čestitamo.

G. R.

Na sliki naša nogometna ekipa Z 1800 Sebha, ki organizira vsak petek tekme, in to: z Arabci, Čehi, Turki in domačini. Pravijo, da so zelo uspešne.

Odbojbarske novice

ODLIČNA IGRA

Odbojbarski klub „Pionir“ je na zimskem pokalnem turnirju za leto 1984, ki je bil 14. januarja v telovadnici ljubljanske pedagoške akademije, prikazal zelo dobro igro in le malo je manjkalo, da ni zaigral v finalu s Fužinarjem. V predtekmovalju je Pionir premagal Brezovico z 2 : 1 in črnuškega Partizana z enakim rezultatom. V odločilnem srečanju za vstop v finale so proti ekipi Bleda prikazali res odlično igro, a na koncu le morali kloniti. Vseeno pa so potem kljub utrujenosti premagali še ekipo Kamnika in zasedli tretje mesto.

Na turnirju je nastopilo 13 najboljših ekip iz vse Slovenije, ki so prikazale visok nivo odbojke in zelo dobro igro. Zmagala je ekipa Bleda pred Fužinarjem iz Raven, Pionirjem in ekipo Kamnika.

DRUGI V SOL

Jesenski del v 1. slovenski odbojbarski ligi je končan. Pionir je zasedel drugo mesto. Pred njim je samo Salonit iz Kanala ob Soči, s katerim ima

ta enako število točk, vendar ima Pionir slabšo razliko v setih.

MEDO PIONIRJU

Na članskem odbojbarskem turnirju „MEDO“ v Kočevju je Pionir zasedel prvo mesto pred Kočevjem, Brezovico in Partizanom iz Črnuč. Premagal je Brezovico z 2 : 1 ter ekipo Kočevja z 2 : 0 in tako zaslužno slavil, za kar mu iskreno čestitamo.

Pionir je glasilo kolektiva SGP Pionir Novo mesto. Izhaja enkrat na mesec v nakladi 3500 izvodov. Odgovorna urednica Katjuša BORSAN, namestnik Marija JUREKIČ (za tozd MKI), člani uredniškega odbora: Boris POŽEK (za tozd Gradbeni sektor Ljubljana), Ida SLAPŠAK (za tozd Gradbena operativna Krško), Zdenka RAJER (za tozd Gradbena operativna Novo mesto), Branimir GRAŠOČEV (za tozd Gradbena operativna Zagreb), Niko ŽIGANTE (za tozd Togrel), Alojz LENARČIČ (za tozd Lesni obrat), Polona PLAZNIK (za tozd Projektivni biro), Zora KAZAKOVIČ (za tozd Keramika), Anica BEDNARŠEK (za tozd Gradbena operativna Metlika), Jožica HAJNIČ (za DS interna banka) in Darinka KREVS (za DSSS).

Naslov uredništva: Pionir, glasilo kolektiva SGP Pionir, 68000 Novo mesto, Kettejev drevored 37.

Stack, film in prelom: DITC Novo mesto, tozd Grafika, tisk: DITC Novo mesto, tozd Tiskarna, lektoriranje in tehnična ureditev: DITC Novo mesto, tozd Časopis Dolenjski list (novinarski servis).

DEVETI ZIMSKI

Spet se je zbralo veliko število navdušenih smučarjev naše DO na devetem zimskem športnem dnevu. V lepem, toda vetrovnem dnevu se je na progi ob žičnici našega doma na Gorjancih zvrstilo kar 240 smučarjev. Pokrovitelj je bil TOZD gradbeni sektor Novo mesto. Kot vsako leto, so bili tekmovalci deljeni po startnih skupinah. Tekmovalo se je v veleslalomu in tekih.

REZULTATI

Veleslalom — moški:

A.1. Oštrbenk Franc, TOZD Togrel, 2. Šonc Marjan, TOZD Keramika, 3. Baškovič Rajko, TOZD TOGREL, 4. Jamnik Marjan, TOZD Togrel, 5. Rangus Davor, DSSS.

B.1. Vesel Tone, TOZD Keramika, 2. Tratar Božo, TOZD MKI, 3. Repec Ivan, TOZD Krško, 4. Strniša Jože TOZD PB, 5. Šarman Rajko DSSS.

C.1. Grandovec Tone, TOZD PB, 2. Rebernik Drago, TOZD TKI, 3. Račević Albert DSSS, 4. Zupanc Marjan, TOZD MKI, 5. Bračko Slavko, TOZD LO.

Veleslalom — ženske:

D.1. Pugelj Irena, TOZD TKI, 2. Podržaj Alenka, DSSS, 3. Udovč Andreja, TOZD TKI, 4. Jerman Damjana, TOZD MKI, 5. Jenko Danila TOZD LO.

E.1. Šuštar Majda DS IB, 2. Borsan Katjuša, TOZD TKI, 3. Erlah Ljudmila, TOZD Ljubljana, 4. Intihar Ivica, TOZD Ljubljana, 5. Bračko Cita, DSSS.

ŠPORTNI DAN

Teki — moški:

A.1. Jakofčič Matija, TOZD Metlika, 2. Zaletel Stane, TOZD PB, 3. Strmec Slavko, TOZD TKI, 4. Lipej Vinko, TOZD MKI, 5. Erpe Janez TOZD LO.

B.1. Grm Janez, TOZD PB, 2. Strniša Jože, TOZD PB, 3. Majes Jože, DSSS, 4. Bračko Slavko, TOZD LO, 5. Bračko Peter, TOZD MKI.

Teki — ženske:

C.1. Saje Marjeta, TOZD PB, 2. Pugelj Irena, TOZD TKI, 3. Crnčič Tinca IB, 4. Kastrevc Majda DSSS, 5. Jerman Damjana TOZD MKI.

D.1. Bračko Martina, DSSS, 2. Intihar Ivica, TOZD Ljubljana, 3. Šuštaršič Ivanka, TOZD PB, 4. Hotko Mira, TOZD MKI, 5. Borsan Katjuša, TOZD TKI.

Ekipno — moški veleslalom in teki:

1. Tozd PB, 2. TOZD MKI, 3. DSSS, 4. TOZD TKI in 5. TOZD Krško.

Ekipno — veleslalom in teki:

1. TOZD TKI, 2. DSSS, 3. DS IB, 4. TOZD MKI, 5. TOZD PB.

Generalna razvrstitev moški in ženske:

1. TOZD MKI 1162,29 točk, 2. TOZD PB 1158,05 točk, 3. DSSS 1122,65 točk, 4. TOZD TKI 933,76 točk, 5. DS IB 701,38 točk.

KATJUŠA BORSAN

Delo konference SGP PIONIR V OBDOBJU 1982 — 1983

V preteklem mandatnem obdobju je bilo delo konference in seveda OO ZS v naši DO zelo pestro. Delo je potekalo skladno s sprejetimi usmeritvami 10. kongresa Zveze sindikatov Slovenije, usmeritvami občinskih sindikalnih svetov in seveda z našim programom dela za to obdobje. Še več, obdobje stabi-

lizacije, ki je gradbeništvo še posebej prizadelo, nam je naložilo novih nalog.

1. Delovanje konference, IO OZS in članstva

Delovanje konference ne moremo ocenjevati le po številu sej, saj smo naš program dela uresničevali preko izvršnih odborov osnovne organizacije Zveze sindikatov TOZD in delovnih skupnosti. V tem obdobju je bil konstituiran TOZD MKI, tako je v konferenco povezanih 12 IO OZS TOZD in IO OZS delovnih skupnosti. Pri povezovanju v SOZD ni bilo sprememb. Takoj naj omenimo, da smo uspešno sodelovali s SOZD Gipos, v SOZD Adriagradnja in PS Rudis pa v tem obdobju ni bilo nobenih skupnih aktivnosti. Uspešno smo sodelo-

vali z občinskimi sindikalnimi sveti, zlasti v Novem mestu. Preko naših delegatov smo bili vključeni tudi v delovanje občinskega in republiškega odbora gradbenih delavcev Slovenije. Sodelovanje z DPO in samoupravnimi organi ter vodstvom delovne organizacije lahko ocenimo kot zelo dobro.

Na oddaljenih gradbiščih nam je uspelo organizirati sindikalne aktivne, ki so tudi uspešno delovali.

Če kritično ocenimo delo in sodelovanje posameznih IO OZS v konferenci, lahko vsestransko pohvalimo TOZD Novo mesto, LO, TKI, MKI in Krško, PB in delovno skupnost IB ter DSSS. V TOZD Zagreb, Ljubljana in Metlika je bila aktivnost dobra, vendar nekoliko manjše sodelovanje, v TOZD Keramika ni bilo čutiti aktivnosti in sodelovanja, TOZD Investgradnja Sarajevo pa se v delo konference sploh ni vključil.

Aktivnost članov je bila v tem času izredno intenzivna, bodisi v sindikalnih skupinah ali na zborih delavcev.

Razveseljivo je, da je bila večina pobud stabilizacijsko usmerjenih in so jih IO ali konferenca in nato samoupravni organi TOZD in DO tudi uspešno izvedli ali pa se še izvajajo. Vključevali smo se v delovanje delegatskega sistema in ga tudi kritično ocenili. Delegacije še ne delujejo v pravi obliki. Težave so z udeležbo, premajhna je aktivnost pri obravnavi gradiva, premajhna je informiranost med delavci o delovanju delegatov oziroma delegacije.

2. Vključevanje v gospodarsko gibanje DO

Omenili smo že, da je stabilizacija gradbenike še posebej prizadela. Omejevanje investicij in ostri pogoji pri pridobivanju del, porast cen nas ves čas spremljajo in zahtevajo dodatne napore, da bi zagotovili delo in dohodek vsem zaposlenim.

Ocenjujemo, da smo se za takšno stanje dobro pripravili. Uspešno smo zaključili poslovno leto 1982, za leto 1983, ki je bilo te težje, pa menimo, da ob zaključnem računu ne bo večjih težav.

Vsa gospodarska dogajanja smo tekoče spremljali pri pripravi letnih planov, pripravi in izvajanju stabilizacijskega programa, obravnavi periodičnih in letnih obračunov in pripravi planov investicij.

Obravnavali in sodelovali smo pri oblikovanju cenikov. Podali smo nekaj predlogov za izboljšanje organizacije dela. Veliko je bilo razprav o izrabi delovnega časa in delovnega časa nasploh, česar še nismo uspeli uskladiti.

Tudi na področju dohodkovnih odnosov med TOZD je akcija stekla, vendar jo bo potrebno dopolnjevati. Na področju inventivne dejavnosti pa smo storili premalo. Akcijo inventivne dejavnosti je nujno razširiti na vse zaposlene.

3. Življenjske razmere delavcev

Na vseh TOZD smo uspeli urediti sodobne samske domove in restavracije, žal pa nam v teh časih, ko moramo čedalje bolj prevzemati delo na oddaljenih gradbiščih, ostanejo kapacitete na sedežih TOZD neizkoriščene, dodatno pa moramo vlagati v začasna naselja in menze. Lahko trdimo, da to sproti uspešno rešujemo, saj med delavci ni bilo pripomb.

Stanovanjska vprašanja smo reševali v skladu s pravilnikom in razpoložljivimi sredstvi. Dokaj uspešno je stekla akcija poenotenja kriterijev delavcev na skupnih gradbiščih. Aktivni smo bili pri reševanju socialnih problemov med delavci. Vsako leto so organizirani preventivno zdravstveni odmori.

Prevoz delavcev na delo smo na vseh oddaljenih gradbiščih uspešno reševali, na matičnih TOZD pa so še vedno odvisni od javnega prevoza. Težave so se pojavljale zlasti v letu 1983, ko so bili spremenjeni vozniki in delovni čas. Pri nas so še vedno problematični zimski meseci, ko je delovni čas prilagojen dolžini dneva.

4. Razporejanje ustvarjenega dohodka in delitev sredstev za OD

Na tem področju so bile razprave zelo široke. Veliko je bilo razprav in tudi težav v letu 1982, ko nam je bil izrečen ukrep družbenega varstva in so OD zamrzili. Posledice teh zamrzitev smo čutili tudi v letu 1983 in so prisotne še danes. Lahko trdimo, da se z ukrepom družbenega varstva nismo takoj sprijaznili, vendar je akcija stekla brez večjih odstopanj. Nekaj nezadovoljstva je bilo v TOZD LO, kar smo uspešno rešili. Ob koncu leta 1982 smo se uskladili in tudi

Klubom in lastnikom mikroročunalnikov

Vabilo k sodelovanju na sejmu mikro računalnikov

Mikro računalniški sejem je namenjen premagovanju pregrad med človekom in računalnikom — oziroma širjenju spoznanja, da bomo jutri, morda pa že danes popoldne živeli v tako rekoč stalnem stiku z računalniki. Zato je prireditelj, ki bo predvidoma aprila 1984 v Novem mestu, sad prizadevanj organizatorjev in polnega razumevanja družbenopolitičnih skupnosti, organizacij združenega dela in vas, lastnikov mikro računalnikov, in je namenjena predvsem generacijam mladih, ki so bodoči up in nosilec razvoja in uporabnosti računalništva ter njegove pomembnosti med nami.

Sejem ima namen:

1. predstaviti mikro računalniško dejavnost klubov, društev in posameznikov,
2. nuditi možnost slehernemu obiskovalcu sejma (predvsem mladini), da se tudi praktično sam poskusi pri delu na računalniku,
3. prodaja in zamenjava ter predstavitev tovrstne opreme (posamezniki—lastniki mikro računalnika in druge opreme) klubov in društev
4. predstavitev programov OZD in drugih, ki se ukvarjajo s proizvodnjo, sestavljanjem, prodajo in vzdrževanjem računalniške opreme,
5. razstava in prodaja strokovne literature s področja tehnike in še posebej na temo mikro računalništva in elektronike,
6. predavanja, seminarji, okrogle mize na temo mikro računalništva in elektronike ter utrjevanje organiziranosti delovanja klubov in društev.

Da bi prireditvi zagotovili čim večjo množičnost ter njen uspeh in celotno podobo, VABIMO VSE ZASEBNE LASTNIKE MIKRO RAČUNALNIKOV, KLUBE, DRUŠTVA IN OZD, DA SE PRIREDITVE UDELEŽIJO.

Vašo prijavo z opisom tega, s čimer se boste udeležili sejma, pošljite najpozneje do 1. aprila 1984 na naslov:

OK ZSMS NOVO MESTO, Kettejev drevored 3, 68000 Novo mesto, z naznako „ZA MIKRO RAČUNALNIŠKI SEJEM“.

Po prejemu vaše prijave vam pošljemo celoten program, ki bo izdelan do 10. marca 1984.

poravnali dolgove po družbenem dogovoru.

ZAKLJUČKI IN PREDLOG UKREPOV

Doseženi poslovni rezultati v letu 1983 so v danih razmerah zadovoljivi, saj je vsem znano, da gre panogi gradbeništva zgolj za preživetje in da je nerečno pričakovati take rezultate, kot smo jih bili vajeni v preteklosti. Vendar pa se moramo ob tem zavedati, da doseženi rezultati omogočajo resnično samo preživetje in nič več. Dolgoročno pa to ne more in ne sme biti naš cilj. Gledano s tega vidika, so doseženi rezultati v letu 1983 izredno zaskrbljujoči in zahtevajo takojšnje, učinkovite akcije za izboljšanje gospodarjenja vsaj na tistih področjih, kjer se kljub težavnim razmeram še da kaj storiti. Ukrepiti bi morali predvsem pri odpravljanju notranjih slabosti. Čeprav te niso neznane, naj bistvene ponovimo:

- pomanjkanje kvalitetnih dolgoročnih poslovnih politik in dolgoročnih razvojnih programov,

- neučinkovita organizacija dela, nizka produktivnost, slaba delovna disciplina,

- prevelika režija,

- pomanjkanje lastnih obratnih sredstev,

- odsotnost dobrega gospodarjenja in premajhna pozornost do gibanja stroškov,

- odsotnost dopolnilnega izobraževanja, premajhna skrb za celovito uvejanje mladih kadrov v naš sistem poslovanja,

- neurejeni medsebojni odnosi znotraj DO ter neurejeni dohodkovni odnosi.

Vseh teh slabosti smo se že doslej večkrat dotaknili in jih tudi skušali odpraviti. Izdelani so bili številni programi z ukrepi za izboljšanje poslovanja, sanacijski programi, programi za odpravo motenj in drugi. Vendar pa kakšnih bistvenih učinkov ni. Pa ne zato, ker bi bili vsi ti programi slabi, temveč zato, ker se sploh ne izvajajo ali se ne izvajajo dosledno. Služba za organizacijo in razvoj poslovanja, ki je navadno zadolžena za spremljanje uresničevanja programov, ne prejema nikakršnih poročil od zadolženih za programe niti od stabilizacijskih komisij po TOZD o realizaciji nalog, ali so ta formalna.

Zato predlagamo samoupravnim organom delovne organizacije, da se glede na dosežene rezultate poslovanja

po ZR za tiste TOZD, ki so poslovale z motnjami poskovanja, izdelajo učinkoviti programi za odpravo motenj, istočasno pa se na ravni DO imenuje posebna strokovna komisija ali „križni team“, katerega obvezni člani bi morali biti tudi predsednik in člani PO, slednji naj bo zadolžen za izvajanje teh programov kot tudi vseh ostalih stabilizacijskih programov po TOZD in bo imel tudi pristojnost ukrepanja v primeru neizvrševanja sprejetih nalog po programih.

Tekoče smo spremljali periodične in letne obračune in predlagali ukrepe za izboljšanje poslovanja. Pri vsakem obračunu smo v letu 1983 ugotavljali, kako uresničujemo določila dogovora o uresničevanju družbene usmeritve za razporejanje dohodka in čistega dohodka. Pri osebnih dohodkih smo bili v letu 1982 omejeni, v letu 1983 pa smo jih postopoma povišali, pričeniši s 5%, pa sredi leta še 10 in ob koncu leta še 10%, kar je seveda v primerjavi s 60% podražitvami v letu 1983 in izplačilom OD v ostalih DO premalo.

Pričeli smo z akcijo izpopolnjevanja nagrajevanja po delu, vendar tu ni bistvenih premikov. Ugotovili smo, da je sedanji sistem nagrajevanja v podjetju z manjšimi dopolnitvami primeren, le vsi ga moramo enotno izvajati.

Dosti smo razpravljali in usklajevali glede izplačila terenskega dodatka. Na oddaljenih gradbiščih smo uspeli poenotiti, na gradbiščih sedeža TOZD pa bi po družbenem dogovoru

o skupnih osnovah za urejanje določenih stroškov morali izplačilo terenskega dodatka ukiniti. Razprava o tej problematiki je narekovala, da ostanemo pri takšnem izplačilu, saj bi v primeru ukinitve povzročili med delavci velilo nezadovoljstvo.

V tem obdobju je bilo nekaj dopolnitev samoupravnih splošnih aktov, ki govorijo o razporeditvi dohodka in delitvi sredstev za OD doma in v tujini.

Tudi tu smo aktivno sodelovali pri pripravi in v razpravah.

5. Izobraževanje in zaposlovanje

Če smo bili na tem področju v letu 1982 nekoliko manj aktivni, smo to poskušali popraviti v letu 1983. Temeljito smo obravnavali problematiko zaposlovanja študentov in pristopili k rebalansu plana glede na razmere v gradbeništvu. Seveda vsega nismo uspeli rešiti.

Dopolnilno družbenopolitično izobraževanje je bilo sicer organizirano, vendar ni v celoti uspelo.

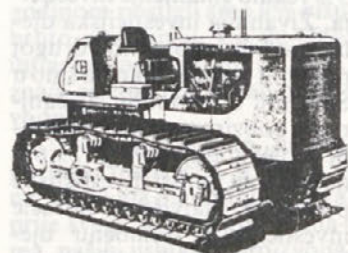
6. Ostale aktivnosti

Splošna ocena velja, da smo aktivno delovali na kulturnem in športnem področju, kar pa ne pomeni, da teh ne bi bilo moč dopolnjevati. Na področju SLO in družbene samozasčite smo bili prisotni v vseh akcijah in jih ocenjujemo kot uspešne. Poskrbeli smo tudi za dopolnitev opreme v ga-

silski enoti. Stekla je tudi akcija za ustanovitev aktivov ZRVS.

Zaključna ocena našega delovanja bi bila lahko takšna. Vključeni smo bili v vsa gospodarska in družbenopolitična dogajanja tako v DO in izven nje ter s svojim delom poskušali prispevati k uresničevanju stabilizacije ter krepitvi samoupravljalne socialistične zavesti. Koliko smo pri tem uspeli, bodo ocenili drugi. Naša ugotovitev je ta, da so delovni ljudje pripravljeni sodelovati pri vsaki družbenopolitični in gospodarski akciji in s svojimi predlogi tudi prispevati za nadaljnje razvijanje samoupravljanja. Morda ne bo odveč, če omenimo tudi to, da je zadnje čase med delavci čutili nekaj negotovanja, češ da jim z administrativnimi ukrepi omejujemo pravico odločanja.

JOŽE PRESKAR

PIONIR

Dopisujte v PIONIR — pričakujemo novice in prispevke tudi iz vaše temeljne organizacije!

Ocjena privredivanja u 1983. godini

Opći uvjeti privredivanja

Nije nikakva novost konstatacija da se realno opadanje proizvodnje u građevinarstvu, koje je počelo 1980. godine i početkom 1981. nastavlja, odnosno čak povećava. U republici Sloveniji utvrđujemo da se realni pad investicija više ne osjeća tako kao u 1981. i 1982. godini i ocjenjuju da u 1983. godini neće premašiti planirano 3% realno smanjenje investicija. Živahnija investicijska djelatnost bila je posebno u drugoj polovini godine, tako da smo u Sloveniji u razdoblju siječanj-rujan s obzirom na isto razdoblje prošle godine postigli 25,6% nominalan porast investicijske potrošnje. Najviše su porasle investicije u stambenu djelatnost — 29,1%, slijede privredne investicije — 27,1%, a niži su porast postigle neprivredne investicije — 6,6%.

Dosta su slabiji odnosi na investicijskom području u drugim republikama. Tamo se realni pad investicija stupnjuje, što čitavu privredu, pa i slovensku koja je s velikim dijelom svojih kapaciteta vezana na druge republike, postavlja u izuzetno težak položaj. Restriktivna je investicijska politika najviše pogodila visoke gradnje i IGM, a posebno djelatnosti koje su s njom u repulancu. Da bi stanje bilo još gore sve se više zapliću i pogadjanja sa inozemstvom koje smo sve do sada uzimali u obzir kao „ventil“ kroz koji ćemo usmjeriti višak radne snage koji je sve očitiji na domaćem tržištu zbog nedostatka radova. Posebno je problematičan višak neproductivnog kadra koji se najteže može preusmeriti na druge djelatnosti, dok proizvodni radnici lakše nađu zaposlenje u drugim granama. Odlazanje proizvodnih radnika iz građevinarstva ima i negativne posljedice. U prvom redu zbog toga što uglavnom odlaze kvalificirani i visokokvalificirani radnici što slabi i tako već slabu kadrovsku strukturu u građevinarstvu, a onda zato što se s smanjivanjem proizvodnih radnika povećava učešće fiksnih troškova i režijskog kadra što negativno utječe na poslovne rezultate odnosno dohodak. Nizak porast dohotka ujedno je uzrok da osobni dohotci u građevinarstvu zaostaju za osobnim dohotcima u drugim djelatnostima. Krajem studenog 1983. počeo se povećavati čisti osobni dohodak po radniku u građevinarstvu (visokogradnje) 15.241.- din, dok je prosječni osobni dohodak u privredi SRS 17.482.- din, a u neprivredi 19.152.- din. Razlike su osjetne i razumljivo je da će zbog takvih osobnih dohodaka sposobni radnici i nadalje napuštati građevinarstvo.

Ako to bude išlo u širinu još će više onesposobiti građevinarstvo. Na drugoj strani slabi i tehnička opremljenost u građevinarstvu, jer zbog niske akumulativne sposobnosti nije u stanju osuvremenjivati i jačati opremljenost mehanizacije.

Građevinarstvo se dakle stihijski raspada i u slučaju da za njega dođu bolja vremena neće biti sposobno graditi bolje, brže, jeftinije ni produktivnije, što od njega zahtijeva i očekuje šira društvena zajednica. A upravo to društvo kod svih dosadašnjih teškoća građevinarstva stoji po strani. Građevinarstvu prigovara neorganiziranost, nepovezanost, slabu produktivnost, predimenzioniranost i slabu kadrovsku strukturu. Bez obzira na to koliko istine ima u tim prigovorima (malo je sigurno ima) moralo bi s većom pažnjom osluhnuti teškoće građevinarstva i omogućiti mu uspostavljanje drugačijih ravnopravnijih odnosa s drugim granama privrede i s investitorima. Sve nabrojene slabosti koje pripisujemo građevinarstvu moguće je naći i u drugim granama npr. u automobilskoj industriji, ali društvo ipak drukčije zna oslušnuti njihove teškoće. Samo ukazivati na slabosti, a uz to dopuštati da se građevinarstvo iscrpljuje uz krajnje niske cijene svojih usluga i pod nemogućim ugovornim uvjetima te pritiscima investitora koji već graniče s isiljavanjem ne vodi k rješenju iz sadašnje krizne situacije. Prestrukturiranje, prekvalifikacija i izvoz koje tako često navodimo kao izlaz u nuždi, za građevinarstvo neće doći sami od sebe, već su za to potrebna sredstva koja građevinarstvo u sadašnjim odnosima i uz svoju minimalnu akumulaciju nema.

Ovoga smo puta malo šire osvijetlili uvjete privredivanja i položaj građevinarstva, kako bi radnici prilikom ocjenjivanja postignutih rezultata svoje osnovne organizacije i radne organizacije kao cjeline lakše shvatili zašto su oni u uporedbi s postignutim rezultatima u prošlosti toliko slabiji. Teškoće koje smo naznačili u uvodu u nesmanjenom su obimu karakteristične i za „Pionir“, a kod toga ne smijemo prezrijeti vlastite slabosti na koje smo već dosta puta upozorili, ali ih još uvijek nismo uspjeli otkloniti. Na njih ćemo upozoriti, i ovoga puta, ali prije toga ocijenimo neke bitne elemente poslovnog procesa te najvažnije ekonomske pokazatelje.

Zauzetost kapaciteta

Zahvaljujući širokoj mreži komercijalnih akcija te fleksibilnosti naše građevinske operative, uprkos osjetnom smanjenju investicija uspjeli smo u 1983. godini skoro u cijelosti zaposliti svoje proizvodne kapacitete. Najkritičnije je bilo u rujnu, kada je čitava građevinska operativna imala zauzeto samo 95% proizvodnih kapaciteta, dok su u ostalim mjesecima tokom godine građevinske OOUR bile 100% zauzete. Iznimka je OOUR GO Metlika koja je tokom čitave godine imala nezauzete kapacitete (iskorištenost kapaciteta iznosila je od 60% — 90%) i morala se pomagati s posuđivanjem proizvodnih radnika drugim OOUR građevinske operative u okviru RO. Isto tako je tokom čitave godine bila problematična zauzetost me-

hanizacije (posebno TGM) jer je u prvom polugodištu bila iskorištena samo 70% — 80%, a u drugom polugodištu od 90% — 95%. Povremeno se pojavljivala nezauzetost kapaciteta u proizvodnji OOUR Togrel i kod elektroinstalacija, dok su ostale završne djelatnosti i instalacijske i montažne djelatnosti zauzete 100%. U OOUR Lesni obrat nisu proizvodne kapacitete zauzete stopostotno u prva tri mjeseca u godini i u prosincu, dok tokom godine nije bilo problema sa zauzetošću kapaciteta.

Opskrba sa sirovinama i materijalom te politika cijena

Općenito možemo tvrditi sa je opskrba sa sirovinama i materijalom u 1983. godini bila bolja nego u 1982. godini, ali još uvijek ne sasvim zadovoljavajuća. Još je uvijek bilo kritično sa kritinom i salonitom te sa proizvodima obojene metalurgije te s lakovima i ljepilima za drvo, te nekim drugim proizvodima od plastike, kože i gume. Na tom području nije bilo moguće osigurati redovnu opskrbu uprkos dugoročnim ugovorima s dobavljačima i uprkos deviznim suulaganjima.

Više od same opskrbe bile su problematične cijene sirovina i materijala. One su u 1983. godini izuzetno porasle, teško bi pronašli materijal koji se samo povećao u granicama najavljenih 20% inflacije za tu godinu. Za ilustraciju dajemo indekse porasta cijena za neke najvažnije materijale:

	prosječ. indeks
— cement (svih vrsta)	166
— željezo (svih vrsta)	178
— mreža ČBR (svih dimenzija)	141
— opeka — puna	256
— opeka — za dimnjake	348
— opeka — bušna	203
— furnir (svih vrsta)	203
— ljepila (svih vrsta)	152
— drvo — balvani	190
— nafta	169
— lož ulje	239

Tako visok porast ulaznih materijala razumljivo negativno utječe na dohodak, posebno zbog toga što tako veliko poskupljenje ni izdaleka nismo uspjeli prenijeti u cijenu naših usluga i proizvoda. Po podacima komercijalista naša se cijena za m2 investicijske gradnje povećala za oko 20%, a stam-

bene za 39%, ali treba naglasiti da smo u 1983. godini imali srazmjerno malo stambene gradnje. Zbog oštrog konkurencije prisiljeni smo zaključivati ugovore i po jako niskim cijenama i pod nepovoljnim ostalim uvjetima. Od ukupno 197 zaključenih ugovora u 1983. godini (u obzir su uzeti samo

ugovori zaključeni u OOUR TKI), bilo je 19 ugovora „na ključ“ i 20 ugovora po fiksnim cijenama i pod takvim su uvjetima zaključene sve veće ugovorne obveze, dok su po jedinstvenim cijenama tj. po stvarnim troškovima zaključeni samo ugovori za manje radove i dakle uprkos brojnoj premoći u ukupnoj realizaciji zauzimamo manji udio.

Slična je situacija bila i u ostalim negrađevinskim OOUR-ima. I one su u cijenu svojih proizvoda uspjele ukalkulirati samo dio poskupljenja siruvinu i materijala dok ostali dio poskupljenja tereti dohodak. OOUR Lesni obrat je npr. u 1983. godini povećao cijene svojih proizvoda samo od 2% — 3%.

Izvoz

Za 1983. godinu planirali smo da ćemo na inozemnim tržištima postići 787,116.000. din realizacije. Nažalost moramo utvrditi da izvozni planovi neće biti realizirani jer ocenjujemo da ćemo realizirati najviše 50% planiranih zadataka. Uzorci nepostizanja planova nalaze se u izuzetnim teškoćama pridobivanja radova na inozemnim tržištima. Uprkos široko zacrtanim komercijalnim aktivnostima kako u vlastitoj režiji kako i preko specijaliziranih zajednica i SOUR pridobivanje radova u inozemstvu izuzetno se sporo odvija. Također je jako dugačak rok od potpisivanja ugovora do početka radova, našto „Pionir“ kao izvođač radova obično ne može dosta utjecati.

U 1983. godini najveći udio izvoza realizirala je OOUR GS Ljubljana i to na projektu Z-1800 u Libiji te s radovima u Sovjetskom savezu, a manje udjele imali su i OOUR GS Novo mesto, Krško, Zagreb i OOUR MKI, a od ostalih OOUR u izvozu su učestvovali i OOUR Keramika, Lesni obrat i Projektni biro.

Kod ocjenjivanja izvozne problematike ne možemo zaočiti teškoće koje imamo s plaćanjima za obavljene radove. Inozemni investitori, posebno libijski, jako su neuredni platiše što izuzetno negativno utječe i na likvidnosni položaj u našoj RO, a to ćemo obraditi u slijedećem poglavlju.

Likvidnost

U drugom polugodištu 1983. godine pojavila se veća nelikvidnost radne organizacije

kao cjeline. Stanje dinarskih sredstava dostiglo je kritičnu točku, zato je Interna banka bila prisiljena:

a) Obveze prema dobavljačima poravnati s mjenicama s dospjećem od 90 dana.

b) Uzimati likvidnostne kredite kod banaka i drugih finansijskih organizacija.

Posljedica takvog načina rješavanja likvidnosti za pojedine su OOUR u opterećenju za kamate. Neke OOUR čak je potrebno blokirati i zabraniti im zaključivanje novih dužničko-vjerovničkih odnosa, jer bi s nastavkom nekontrolirane potrošnje finansijskih sredstava moglo doći do blokiranja računa Interne banke od strane SDK što bi za 6 mjeseci onemogućilo avaliranje mjenica svim članicama. Veću potrošnju sredstava iznad priliva imale su slijedeće OOUR: građevinski sektor Ljubljana, MKI Novo mesto, građevinski sektor Krško, Togrel Krško, GO Metli-

ka te povremeno građevinski sektor Zagreb i Keramika.

Pojava nelikvidnosti posljedica je i stanja u sredini, a prije svega:

— porast cijena repromaterijala, a s time prekomjerno vezivanje sredstava u zalihama,

— nelikvidnost investitora i njihovih poslovnih banaka (PPPK Krajina Bihać i Stanograd Zagreb).

— nedostatak nekih vrsta repromaterijala i zato prekomjerna nabavka u trenutku kada je na tržištu (kablovi, beton, željezo, rezervni djelovi),

— zabrana izvođenja neproizvodnih investicija (ograničena prodaja poslovnih prostorija i odmarališnih kapaciteta).

Uprkos tomu neki nam pokazatelji dinamičke analize pogonskih sredstava dokazuju neracionalno ponašanje nekih OOUR s obzirom na privređivanje sa finansijskim sredstvima:

OOUR	Indeks porasta Koefficient		
	zaliha XI 83/XI 82	obr.zal. I-XI.83 vezivanja	Davni
GS N. mesto	226	4,61	72
GS Ljubljana	102	3,64	92
GS Krško	143	4,90	68
GS Zagreb	115	2,47	135
GO Metlika	106	3,89	86
MKI Novo mesto	354	2,82	118
LO Novo mesto	110	3,51	95
PB Novo mesto	99	2,66	126
Togrel Krško	157	4,40	76
Keramika N. m.	104	4,62	72

Iz pregleda možemo utvrditi da je najslabije obrtanje sredstava u zalihama kod OOUR građevinski sektor Zagreb i MKI Novo mesto. Mjesečno praćenje zaliha mora biti i zadatak centralne nabavne službe, naravno ako za to ima primjerno uređene informacije. Novac iz dana u dan postaje sve skuplji na svim nivoima, zato je neophodno da se kod privređivanja s novcem, a to su i zalihe svih vrsta, ponašamo što čuvarnije. Samopravni in poslovodni organi trebali bi u 1984. godini poboljšati naš odnos prema problematici osiguravanja likvidnosti, prije svega s izvođenjem slijedećih mjera:

1. Poboljšati poslovnu efikasnost svih OOUR-a s naglaskom na većoj akumulativnosti.

2. Poboljšati koordinaciju među poslovnim funkcijama (nabavku, proizvodnju, prodaju i financiranje) uz uvođenje efikasnijeg informacijskog sistema.

3. Članice banke dosljedno moraju Internoj banci dostavljati tromjesečne i mjesečne finansijske planove priliva i odliva sredstava do 25. u mjesecu za slijedeće tromjesečje odn. mjesec.

4. Zaključivanje ugovora u kojima se preuzme obveza za plaćanje avansa moguće je samo uz prethodnu pismenu suglasnost IB, kako isplata avansa ne bi ugrozila likvidnost.

5. Potrebno je osigurati plaćanje potraživanja u zakonskom roku, a protiv svih prekrsitelja treba poduzeti mjere u skladu s propisima.

6. Potrošnju sredstava za investicije potrebno je planirati kratkoročno (tromjesečno ili mjesečno). Realizacija mora biti osigurana po usvojenom prioritarnom planu i u dinamičnu koju dozvoljava likvidnost banke.

Ocjena postignutih rezultata i ostvarivanja planova

Već prilikom usvajanja privrednog plana za 1983. godinu bili smo svjesni teškoće odnosa u kojima će ga trebati realizirati. Rezultati postignuti na kraju godine to u cijelosti i potvrđuju, jer moramo, nažalost, kod većine elemenata plana utvrditi negativna odstupanja. Zapelo je već kod realizacije proizvodnog plana, jer smo s postignutom realizacijom 6,4 milijarde din ispunili samo 89% planiranih proizvodnih zadataka. U uporedbi s 1982. godinom postigli smo 9% višu bruto realizaciju, što uz 60% inflaciju postignutu u 1983. znači osjetan realni pad proizvodnje.

Uzroci srazmjerno niskog porasta realizacije u 1983. i nepostizanja planiranih ciljeva prije svega su u niskim cijenama naših usluga i proizvoda koje zbog nepovoljnih odnosa na tržištu nismo uspjeli podići srazmjerno s općim inflacijskim stupnjem, a osim toga u 1983. godini imali smo i negativan porast zaposlenosti kako s obzirom na 1982. tako i s obzirom na plan. Postignut broj zaposlenih na domaćem tržištu u 1983 manji je za 6% od planiranog. Osim toga u 1983. u prosjeku je 83 radnika radilo i u inozemstvu, gdje smo postigli oko 700 milijuna realizacije.

Među uzroke niske realizacije najvjerojatnije ne bi smjeli uvrštavati samo niske cijene, već bi morali među njih uvrstiti i slabu produktivnost rada koja je često uvejtovana sa slabom organizacijom rada i slabom radnom disciplinom.

Slijedeći problem koji nas je mučio u ovoj poslovnoj godini visoki su troškovi poslovanja. Već u uvodu utvrdili smo da su se cijene nekih osnovnih materijala povećale od 100-200%, što naravno jako pritiska na postignuti poslovni uspjeh. Uporedba porasta direktnih troškova pokazuje da su oni za 19% veći nego u 1982. godini, a u uporedbi s planiranim niži su za 7%, ali uz 11% nižu realizaciju. Još je gore kod fiksnih

(Nadaljevanje s 16. str.)

(Nadaljevanje s 15. str.)

troškova OOUR-a gdje su materijalni troškovi postigli čak 32% porast u uporedbi s prethodnom godinom i za 23% su premašili planirane. Glavni problem predstavljaju kamate koje iz godine u godinu dostižu veći porast. Već od prošle godine su i fiksni troškovi RZZP, IB i OOUR TKI, iako se oni gibaju u granicama planiranih.

Nizak porast realizacije i visoki troškovi poslovanja osnovni su „krivci“ slabijih poslovnih rezultata. Da su oni zbilja slabi pokazuje postignuto pokrivenje III. po fakturirani proizvodnji koje je negativno, dok smo planirali da ćemo ostvariti 361,5 milijuna din pokrića III. Končan finansijski rezultat nakon pribrajanja raznih drugih izvedenih prihoda doduše je pozitivan, ali iz tekuće proizvodnje postižemo manjak koji u velikoj mjeri pored već nabrojenih činitelja povećavaju i pogoni društvenog standarda. Manjak u tim pogonima u 1983. je godini premašio 36,0 milijuna dinara, što nikako nije zanemarljivo.

Obračun po plaćenju realizaciji slijedeći je: Ukupan prihod premašuje planirani za 1% i za 15% je veći nego u prethodnoj godini. Potrošena su sredstva za 3% veća od planiranih i 8% niža nego prošle godine. Postignuti dohodak je za 5% ispod planiranog i 17% viši nego prošle godine. Čisti je dohodak za 12% ispod planiranog i za 8% iznad prošlogodišnjega. Za osobne dohodke i zajedničku potrošnju izdvojili smo za 11 više nego prošle godine i za 5% manje nego što smo planirali. Sredstva za akumulaciju (poslovni fond i zalihe) formirali su se u visini 117,8 milijuna, što je jedva polovina planiranih i za 16% manje nego u prethodnoj godini.

U strukturi dohotka obveze iz dohotka zauzimaju 37,6% (planirano 32,1%), u tome kamate iznose 10,9%, obveze za radne zajednice 10,0%, a ostale obveze za zajedničku i opću potrošnju 9,2%. Najproblematičnije su kamate čiji se udio u strukturi dohotka povećava i koje u apsolutnom iznosu već iznose 22 milijuna din., što je za jedan put više nego što smo planirali. Veliko opterećenje u dohotku su i obveze iz radne zajednice, čiji udio u dohotku isto tako raste.

U raspodjeli dohotka opet su najviše okrnjena sredstva za akumulaciju. Njihov udio u strukturi dohotka dostiže samo

5,8% što je dosta ispod planiranog (11,3%) i prošlogodišnjeg (8,2%).

Postignuti dohodak i raspodjela dohotka bili bi još nepovoljniji kad ne bi bilo prihoda i poslovanja u inozemstvu (128.026.622.- din) te drugih vanrednih prihoda odnosno razlike iznad vanrednih izdataka (384.939.810.- din).

Dograđivanje samoupravne organiziranosti u građevinarstvu Slovenije

U građevinarstvu Slovenije svjedoci smo traženja organizacije koja bi nam najviše odgovarala. Na to nas prisiljavaju odnosi jer je sve manje investicijskih ulaganja i jer se ne mogu zaposliti sve mogućnosti. U republičkom odboru već izvjesno vrijeme naglašavamo neophodnost dograđivanja organiziranosti te uzimanje u obzir trenutnih odnosa, kao i dugoročnije usmjeravanje konkretne OOUR-a. Nije moguće preko noći mijenjati samoupravnu organiziranost, zato ni pripremanje za to ne može biti površno, prije svega mora biti građena na jasnim smjernicama. Sadašnju smo organiziranost uglavnom usvajali u prilično drugačijim odnosima nego što su danas, a uz to smo računali na priličnu konjunkturu.

Nije bilo ni nekih iskustava o tome kako na najbolji način povezati tehnološko-organizacijsko i samoupravno gledište organizacije. S ovakvim konstatacijama koje su uvjetovale organiziranost po Zakonu o udruženom radu, ne možemo zaobići lokalne težnje društvenopolitičkih zajednica. To su samo neke podloge koje su bile prisutne prilikom opredjeljenja o organiziranosti. Daljnja je praksa pokazala različita iskustva, a treba uzeti u obzir i to da često nismo iskoristili sve mogućnosti koje nam omogućava dosadašnja organizacija OOUR-a i RO. Naime, produbljuju se zatvorenosti u OOUR-e, često nerazumjevanje osnovnih ekonomskih zakonitosti, ispostavljanja osobnih interesa, često i na račun privređivanja s društvenim

sredstvima. U zaoštrenim uvjetima privređivanja takvi se nedostaci pokazuju u još jačem svjetlu.

U Republičkom odboru smatramo da mi građevinari moramo oblikovati kriterije koji će doprinijeti efikasnijoj samoupravnoj organizaciji uzimajući u obzir prisutne uvjete za dugoročnije usmjerenje.

Tako bi trebali formirati odgovarajući društveni dogovor o čemu smo zajedno s Općim udruženjem već pripremili određen pristup. Nadalje, smatramo da praksa diktira brže mijenjanje proizvodnog plana i organiziranja s obzirom na mijenjanje potreba, poslovnih mogućnosti i raspoloživih mogućnosti. Kod toga se isto tako ne smijemo zaustaviti na lokalnim interesima, koji još uvijek stoje na tome da svaka općina mora imati OOUR.

Usmjerenje se treba temeljiti na jačanju radne organizacije s predmetom djelatnosti, posebno kada se radi o privređivanju sa sredstvima, njihovom raspoređivanju, te o stjecanju poslova.

Radnici se protive tome da jedna OOUR neopravdano obračunava kamate drugoj, da druge OOUR-e smatra za kooperante i slično. Ali takav odnos treba najprije otkloniti, a tek zatim, ako je zbilja potrebno, izmijeniti organizaciju.

Podržavamo sve napore koji radnicima omogućavaju svladavanje stjecanja i raspoređivanja dohotka koji im prije svega omogućavaju veću tehnološku i poslovnu efikasnost u njihovoj osnovnoj djelatnosti. Odlučno se suprotstavljamo pojedinim lokalnim težnjama i ustrajati ćemo na većoj odgovornosti zajedničkih stručnih i drugih službi prema radniku u proizvodnom procesu. Trenutna kadrovska struktura ne može biti uvjet za omogućavanje nove organizacije ukoliko se ona ne pokaže kao uspješna, a niti za mijenjanje, ako za to ne postoje druge odlučujuće osnove.

Nemoguće je tvrditi koji je oblik organiziranosti uspješan ili funkcionalan, ili priručan, odn. koja kombinacija, u svim uvjetima. Uspješnost je ovisna o određenim okolnostima, te o tome jesu li one najbolje iskoristene ili ne. Moramo biti svjesni toga da svaka organizacija ili sistem ne može odraziti svoje prednosti odn. slabosti ako je dosljedno ne izvodimo, što je čest slučaj. Isto tako to moramo uzeti u obzir prilikom ocjenjivanja postojećeg orga-

nizacije i zato je ne smijemo gledati samo s gledišta rezultata, već uzimamo u obzir i naše postupke.

Bez obzira, što nije moguće dati dugoročniji savjet, ipak je moguće reći da su osnovni znaci srazmjernosti u tome koliko pojednostavljaju proces rada, smanjuju troškove po jedinici proizvoda, omogućavaju veću produktivnost, a time naravno i unosnost. Djelimično može i smanjiti utjecaje odnosno zaštoje pojedinaca, njihov osobni interes. Organizacija također treba na najjasniji način izražavati odgovornost pojedinih poslova i radnih zadataka, kao i onih koji ih obavljaju. Takvu će organizaciju radnici poduprijeti, naravno takve karakteristike organizacije potrebno je jasno spoznati, a isto tako i svoje vlastite postupke.

Ovakav pristup i mijenjanje organizacije koji ujedno omogućava formiranje i raspoređivanje dohotka, naravno podupiremo i u RO. Dugoročnije usmjerenje koje bi temeljilo na smjernicama razvoja cjelokupnog slovenskog građevinarstva — operative, još nije dorečen. Ipak to ne može biti prepreka za reorganizacije svugdje gdje se to spozna kao potrebno i gdje bi mogle dati uspješne rezultate.

ŠTEFAN PRAZNIK

Naspimo čisto vino

Udruženi rad obuhvata val reorganizacija čija je karakteristika sve veće težnje za ukidanjem oour-a, što je već postala prava moda i dobiva sve veće dimenzije. U tom se valu svjesno ili nesvjesno našla i naša radna organizacija sa svojom samoupravnom organiziranošću. Prošle smo se godine uspješno na novo organizirali s tim što smo udružili četiri osnovne organizacije u jednu zajedničku oour MKI, samo zbog priključenja Novomontaže. Sada smo u našoj organiziranosti počeli tražiti krivca za našu nekonkurentnost na tržištu. Posebna skupina Pionirovih stručnjaka priprema analizu postojećeg organiziranosti i na temelju rezultata te

skupine prihvatit ćemo se ozbiljnijih razmišljanja a naravno i same reorganizacije.

U Pioniru smo svjesni da je OOUR još uvijek čelija upravljanja, a radna organizacija poslovno privredna čelija. Dakle u našim se razmišljanjima ne radi samo o modnoj muhi, o poduzimačkim interesima, već o reorganiziranosti koja bi trebala imati društveno-ekonomski cilj i opravdanost. Ali samo se od sebe postavlja pitanje odakle dolaze podsticaji za takvo razmišljanje. Jasno je da su i u našoj radnoj organizaciji vidni uski oour-ovski interesi, dakle oour-ovska zatvorenost i neelastičnost, što sigurno ne ide u prilog efikasnijem privredivanju. Tu se prije svega radi o sporovima s obzirom na učešće pojedinih ooura u zajedničkom prihodu, odgovornosti, poslovnom riziku itd. Našu konkurentnost smanjuje i prekomjerna i vjerojatno neefikasna režija koja ne osigurava veću privrednu i samoupravnu efikasnost a u svojim računima možemo opaziti i nestrpljivost među vodećima te tako zvanu „borbu za stolice“. Vjerojatno će se dosta njih usprotiviti ovoj konstataciji jer jako se teško može dokazati, ali je vjerojatno došlo vrijeme da naspemo čisto vino i da istinu pogledamo u oči. Ti problemi ne postoje samo u Pioniru, karakteristični su za sve organizacije udruženog rada, a za građevinske posebno. Na području građevinarstva još uvijek vlada nejedinstvenost u samoupravnom organiziranju, što bi se svakako dalo urediti s zajedničkim dogovorom svih „pogođenih“.

Razmišljanja u smjeru reorganiziranja u Pioniru su vjerojatno opravdana. Pri tome je naravno potrebna pažnja, zato ne smijemo nasjesti nategnutim argumentima kao što se to već događalo. Možda ne bi bilo slabo kad bi još jednom svi zajedno pogledali u Zakon o udruženom radu, a posebno kad bi pogledali svoje vlastite greške, otklonili sporove i raščistili nejasnosti te se nakon toga na temelju argumentiranih dokaza odlučili za novi način organiziranja u skladu sa stvarnim privrednim i samoupravnim potrebama. Samo na taj ćemo način moći osigurati pravu samoupravnu integraciju rada i sredstava te time poboljšati efikasnost našega rada. Naravno morat ćemo razmišljati i o drugim našim slabostima, ne samo o organiziranosti, a prije svega više i kvalitetnije raditi.

Dodajmo još uz ovo da je žalosno da radnici Pionira moraju o razmišljanjima o reorganizaciji najprije doznati preko dnevne štampe, a tek onda preko samoupravnog puta i preko glasila.

g. r.

O radu konferencije OOSS SGP Pionir za razdoblje 1982 — 1984

U proteklom mandatnom razdoblju rad konferencije i naravno OOSS u našoj RO bio je jako raznovrstan. Rad se odvijao u skladu s usvojenim smjernicama 10. kongresa Saveza sindikata Slovenije, smjernicama općinskih sindikalnih vijeća i naravno s našim programom rada za to razdoblje. Još više. Razdoblje stabilizacije koje je posebno pogodilo građevinarstvo dalo nam je nove zadatke.

Djelovanje konferencije, IO OSS i članstva

Djelovanje konferencije ne možemo ocjenjivati samo po broju sjednica, jer smo naš rad ostvarivali preko izvršnih odbora osnovne organizacije saveza sindikata OOUR i radnih zajednica. U tom je razdoblju bio formiran OOUR MKI, tako je u konferenciju povezano 12 IO OOSS OOUR i IO OOSS radnih zajednica. U povezivanju u SOUR nije bilo izmjena. Moramo odmah napomenuti da smo sudjelovali sa SOUR Giposs, a u SOUR Adriagradska i PZ Rudis u ovom razdoblju nije bilo nikakvih zajedničkih aktivnosti. Uspješno su surađivali sa općinskim sindikalnim vijećima, posebno u Novom mestu. Preko naših delegata bili smo uključeni i u djelovanje općinskog i Republičkog odbora građevinskih radnika Slovenije. Suradnju sa DPO i samoupravnim organima te rukovodstvom radne organizacije možemo ocijeniti kao jako uspješnu.

Na udaljenim gradilištima uspješno nam je organizirati sindikalne aktivne koji su također uspješno djelovali.

Ako kritički ocijenimo rad i suradnju pojedinih IO OOSS u

konferenciji možemo svestrano pohvaliti OOUR Novo mesto, LO, TKI, MKI i Krško, PB i radnu zajednicu IB te RZZP. U OOUR ima Zagreb, Ljubljana i Metlika aktivnost je bila dobra, ali uz nešto manju suradnju, u OOUR Keramika nije se osjećala aktivnost i suradnja, a OOUR Investgradnja Sarajevo uopće se nije uključila u rad konferencije.

Aktivnost članova bila je izuzetno intenzivna u ovom razdoblju bilo u sindikalnim skupinama ili na zborovima radnih ljudi.

Uveseljavajuće je da je većina podsticaja bila stabilizacijski usmjerena a zatim su ih IO ili konferencija a zatim i samoupravni organi OOUR i RO uspješno sproveli ili se još ivode. Uključili smo se u djelovanje delegatskog sistema te ga također kritički ocijenili. Delegacije još ne djeluju u pravom obliku. Teškoće su s učešćem, premala je aktivnost prilikom raspravljanja o gradivu, premala je informiranost među radnicima o djelovanju delegata odnosno delegacije.

Uključivanje u privredno gibanje RO

Već smo napomenuli da je stabilizacija posebno pogodila građevinare. Ograničavanje investicija i oštri uvjeti dobivanja radova, porast cijena koji nas čitavo vrijeme prate i zahitjavaju dodatne napore da bi osigurali rad i dohodak svim zaposlenim.

Ocjenjujemo da smo se dobro pripremili za takvo stanje. Uspješno smo zaključili poslovnu 1982. godinu, u 1983. godini koja je bila još teža vjerujemo da prilikom završnog računa neće biti većih teškoća.

Pratili smo sve privredne događaje kako prilikom pripreme godišnjih planova, pripreme i izvođenja stabilizacijskog programa, raspravljanja o periodičnim i godišnjim obračunima i o pripremi planova investicija.

Raspravljali smo i sudjelovali u formiranju cijenika. Dali smo nekoliko prijedloga za poboljšanje organizacije rada. Bilo je mnogo rasprava o iskorištavanju radnog vremena i radnog vremena uopće, što još uvijek nismo uspjeli uskladiti.

I na području dohodovnih odnosa između OOUR-a pokrenuta je akcija, ali će je trebati dopunjavati. Premalo smo napravili na području inventivne djelatnosti. Neophodno je potrebno akciju inventivne djelatnosti proširiti na vse zaposlene.

Uvjeti života radnika

U svom smo OOUR-ima uspjeli urediti suvremene samache domove i restorane, ali nam nažalost u ovakvim vremenima, kada sve više moramo preuzimati poslove na udaljenim gradilištima ti kapaciteti na sjedištima OOUR-a ostaju neiskorišteni, a dodatno moramo ulagati u privremena naselja i menze. Možemo tvrditi da to tekuće i uspješno rješavamo, jer među radnicima nije bilo primjedaba.

Stambena smo pitanja rješavali u skladu s Pravilnikom i raspoloživim sredstvima. Dosta se uspješno odvijala akcija jedinstvenih kriterija radnika na zajedničkim gradilištima. Bili smo aktivni u rješavanju socijalnih problema među radnicima. Svake su godine organizirali odmore.

Uspješno smo riješili prijevoz na rad radnika na svim udaljenim gradilištima, a u matičnim su OOUR-ima još uvijek ovisni o javnom prijevozu. Teškoće su se posebno pojavile u 1983. godini kada su bili izmijenjeni vozni redovi i radno vrijeme. Kod nas su još uvijek problematični zimski mjeseci kada je radno vrijeme prilagođeno dužini dana.

Raspoređivanje ostvarenog dohotka i raspodjela sredstava za OD

Na tom su području rasprave bile jako široke. Bilo je mnogo rasprava a i teškoća u 1982. godini, kada nam je bila izrečena mjera društvene zaštite i kada su se zamrznuili OD. Posljedice tih zamrzivanja osjetili smo i u 1983. godini, a prisutne su još i danas. Možemo tvrditi da se nismo odmah sprijaznili sa mjerom društvene zaštite, ali se akcija odvijala bez većih odstupanja. Malo je nezadovoljstva bilo u OOUR LO ali smo ga uspješno riješili. Na kraju 1982. uskladili smo se i poravnali dugove prema društvenom dogovoru.

Tekuće smo pratili periodične i godišnje obračune i predlagali mjere za poboljšanje poslovanja. Prilikom svakog obračuna u 1983. godini utvrdili smo da uspješno ostvarujemo odredbe Dogovora o ostvarivanju društvenog pravca za raspoređivanje dohotka i čistog dohotka. U osobnim smo dohotcima bili ograničeni u 1982., a u 1983. smo ih postupno povećavali počevši sa 5%, pa sredinom godine još 10%

(Nadaljevanje na 18. str.)

(Nadaljevanje s 17. str.)

na kraju godine još 10%, što je naravno u uporedbi sa 60% poskupljenjima u 1983. godini i isplatom OD u ostalim RO sigurno premalo.

Počeli smo s akcijom upotpunjavanja nagrađivanja po radu, ali tu nema bitnih pomaka. Utvrdili smo da sadašnji sistem nagrađivanja u poduzeću uz manje dopune odgovara, ali ga moramo svi jedinstveno izvoditi.

Dosta smo raspravljali i uskladjivali isplate terenskog dodatka. Na udaljenim smo gradilištima uspjeli napraviti jedinstvenu isplatu terenskog dodatka, a na gradilištima gdje je sjedište OOUR-a trebali bi po Društvenom dogovoru o zajedničkim osnovama za uređivanje određenih troškova ukinuti isplatu terenskog dodatka. Rasprava o toj problematici zahtijevala je da ostanemo kod ovakvog isplaćivanja, jer bi u slučaju ukidanja prouzrokovali veliko nezadovoljstvo među radnicima.

U ovom je razdoblju bilo nekoliko dopuna samoupravnih općih akata koji govore o raspredivanju dohotka i raspodjeli sredstava za OD u zemlji i inozemstvu.

I tu smo aktivno sudjelovali u pripremanju i u raspravama.

Obrazovanje i zapošljavanje

Ako smo na tom području u 1982. godini bili nešto manje aktivni, to smo pokušali popraviti u 1983. godini. Teme ljito smo raspravljali o problematici zapošljavanja stipendista i pristupili rebalansu plana s obzirom na odnose u građevinarstvu. Naravno sve nismo uspjeli riješiti.

Dopunsko društvenopolitičko obrazovanje bilo je organizirano, ali nije u cijelosti uspjelo.

Ostale aktivnosti

Kao opća ocjena važi da smo aktivno djelovali na kulturnom i sportskom području, što ne znači da ih ne bi mogli dopunjavati. Na području ONO i društvene samozaštite bili prisutni u svim akcijama i ocjenjujemo ih kao uspješne. Pobrinali smo se i za upotpunjavanje opreme u vatrogasnoj jedinici. Pokrenuta je i akcija formiranja aktiva SRVS.

Ovakva bi mogla biti zaključna ocjena našega djelovanja. Bili smo uključeni u sva privredna i društvenopolitička

događanja kao u RO tako i izvan nje, te sa svojim radom pokušali doprinijeti ostvarivanju stabilizacije te jačanju samoupravljačke socijalističke svijesti. Koliko smo u tome uspjeli ocijenit će drugi. Naša je konstatacija da su radni ljudi spremni sudjelovati u svakoj društvenopolitičkoj i privrednoj akciji i svojim prilozima doprinositi daljnjem razvoju samoupravljanja. Možda neće biti suviše ako napomenemo i to da se u posljednje vrijeme među radnicima može osjetiti malo negodovanje jer im navodno s administrativnim mjerama ograničavamo pravo odlučivanja.

JOŽE PRESKAR

O radu konferencije SSOS

Konferencija OO SSOS u SGP „PIONIR“ izvela je naknadne izbore zbog preopterećenosti nekih omladinaca. Konferencija je u novom sastavu imala 5 zajedničkih sjednica i 5 sjednica predsjedništva. Na zajedničkim smo sjednicama organizirali rasprave na teme iz programskih smjernica i rješavali tekuće probleme u vezi s ostvarivanjem zadataka SSOS.

i996 Č9 056tj. „zapošljavanje

Naša prvarasprava odnosila se na svagdje prisutnu goruću temu, tj. „zapošljavanje stipendista“. Usvojene smo zaključke objavili u glasilu. Slične zaključke tj. da moramo zaposliti sve stipendiste koji neće nastaviti studirati usvojio je i kolegij. Držim da je u ovom trenutku taj problem opet aktualan, jer OOUR-i koji su primili više stipendista, ne mogu ih sve primiti nakon završenog pripravničkog staža. U mjesecu mladosti organizirali smo lokalnu štafetu, a naši su omladinci bili i nosioci odnosno sudjelovali su u kulturnom programu prilikom dolaska savezne štafete. U svibnju/maju organizirali smo i sportski dan Pionirove omladine koji zbog skromnih financijskih sredstava nije bio najbolje organiziran. Taj će sportski dan od sada biti tradicionalan, a ove će ga godine organizirati prošlogodišnji po-

bjednik tj. omladina iz OOUR-a Novo mesto uz pomoć konferencije.

U srpnju/julu imali smo jako važnu raspravu na temu „Demokratizacija odnosa u SSOS. Glavna namjena te rasprave bila je u traženju naše slabosti i u postizanju frontnosti OO SSOS u buduću.

Nažalost u tome smo samo djelimično uspjeli, jer pojedine OO još uvijek nemaju podršku sredina u kojima rade. Mislim da su DPO premalo napravile u većem oživljavanju rada omladine. Očito je da nekima u pojedinim OOUR-ima odgovara omladinski nerad. Prije svega više bi se morali angažirati članovi SK, na to ih je obvezao CK SKS koji je upravo o toj problematici raspravljao na svojoj sjednici.

Još uvijek nismo uspostavili pravi kontakt sa sindikatom, ništa ne znamo o akcijama sindikata i ni obratno.

U narednom razdoblju imali smo raspravu o pripravničkom stažu i na nju pozvali i 15 pripravnika. Utvrdili smo da je sistem pripravništva dobro zamišljen, ali se obično zapne u praksi, jer nema prave povezanosti između mentora i pripravnika.

U listopadu/oktobru izveli smo radnu akciju na Gorjancima koju je podstakao OOUR Projektivni biro. Radili smo na skijalištu i uređenju doma.

U studenom/novembru je bio planiran kviz na temu PIONIR — građevinarstvo — Novo mesto koji je bio premješten na 29. veljače/februara.

Organizirali smo i novogodišnji susret omladine na kojem je zbog redara koji nisu bili na svom mjestu i prostačkog ponašanja pojedinaca došlo do razbijanja.

Stalno smo uspješno surađivali sa OK SSOS Novo mesto i sudjelovali u akcijama koje je ona organizirala na području omladinskog dobrovoljnog rada, idejno političkog obrazovanja i drugih.

Ukupna ocjena rada u protekloj godini po mom je mišljenju uspješan rad pojedinaca koji su se trudili u okviru svojih mogućnosti i izveli nekoliko dobrih akcija. Glavni cilj — frontnost OO nismo postigli, zato to mora biti i u ubuduće naš cilj, a postići ćemo ga samo s organiziranim radom uz potporu DPO i ostalih sredina u Pioniru.

FRANCI BUKOVEC

Kamo na dopust u 1984. godini?

Radnici SGP „Pionir“ moći će za vrijeme svog godišnjeg odmora ljetovati u našim odmaralištima i prikolicama na Jadranu ili u odmaralištima na planinama.

DOMOVI NA MORU

Radna zajednica Društveni standard sakupljati će prijave za boravak u odmaralištima SGP „Pionir“ na moru zaključno do 26. 3. 1984.

Interesenti mogu dobiti prijavnice u općim službama odnosno u tajništvima OOUR-a i RZ IB, a radnici RZZP u tajništvu RZ Društveni standard kod drugarice Kaplan.

Ispunjene prijave do 26. 3. 1984. vratite u opću službu ili u tajništvo svoje OOUR odn. RZ koja mora provjeriti pravilnost ispunjenih prijava (vrijednosni razred, godinu zapldo 30. 3. 1984. dostaviti tajništvu RZ Društveni standard. Radnici RZZP ispunjene prijave dostavljaju tajništvu RZ Društveni standard.

Prijave sakupljene nakon 30. 3. 1984. rješavat će posebna komisija. Komisija neće uzimati u obzir prijave s nedostacima ili netočno ispunjene prijave.

Ove će se godine domovi moći koristiti 10 odnosno 11 dana, a zamjene korisnika bit će svakog 1., 11. i 21. u mjesecu, zato u prijavama navedite samo termine od 1. do 10., od 11. do 20. te od 21. do 30. odn. do 31. u mjesecu.

Preporučujemo da u prijavi navedete više domova i više termina zbog lakšeg raspoređivanja i veće mogućnosti uvrštavanja.

Domovi će biti otvoreni:

VRSAR (27. 4. do 20. 9.) glavna sezona traje od 1. 7. do 31. 8.

HVAR (tokom cijele godine) glavna sezona traje od 21. 6. do 20. 9.

ANKARAN (1. 7. do 31. 8.) glavna sezona traje od 1. 7. do 31. 8.

NEREZINE (27. 4. do 30. 9.) glavna sezona traje od 21. 6. do 20. 9.

POREČ, ČERVAR, NOVIGRAD (11. 6. do 20. 9.) glavna sezona traje od 1. 7. do 31. 8.

Prikolice na RABU — LOPAR (1. 6. do 30. 9.) glavna sezona traje od 21. 6. do 10. 9.

Prikolica u UMAGU (1. 7. do 31. 8.) glavna sezona traje od 1. 7. do 31. 8.

Kućica za odmor u Miholašćici na CRESU (1. 6. do 30. 9.) glavna sezona traje od 21. 6. do 20. 9.

Za vrijeme prvomajskih praznika uz korištenje 2 dana godišnjeg odmora možete provesti čak 10 dana u onim domovima na moru koji su tada već otvoreni. Upotreba doma izvan sezone nije terminski određena i tada možete koristiti dom onoliko dana koliko vam odgovara.

Svi su domovi kompletno opremljeni i u njima postoji mogućnost kuhanja osim u Vrsaru i Ankaranu, gdje je organizirana cjelodnevna opskrba. Korisnici prikolica za odmor, kućica u Nerezinama i u Miholašćici moraju imati svoju posteljinu.

PLANINSKI DOMOVI

Domovi Gorjanci, Velika planina i Bohinj otvoreni su tokom čitave godine. Prijave skuplja tajništvo RZ Društveni standard i to najviše dva mjeseca i najmanje 7 dana prije početka upotrebe doma, osim za sljedeće termine:

— prvomajski praznici — rok predavanja prijave do 30. 3. 1984.

— praznici za 29. novembar — rok predavanja prijave do 31. 10. 1984.

— novogodišnji praznici — rok predavanja prijave do 28. 11. 1984.

— zimski školski praznici 1985 — rok predavanja prijave do 28. 11. 1984.

Za navedena 4 termina upotrebu domova će razmatrati komisija, ukoliko broj prijava bude veći od mogućnosti domova, a izvan navedenih termina RZ Društveni standard izdavat će dozvole za upotrebu domova po redoslijedu primljenih prijava.

Interesenti koji žele koristiti odmaralište u ranije navedenim terminima moraju predati pismene prijave do rokova koji su određeni za pojedini termin, a za korištenje domova izvan navedenih termina nisu obavezne pismene prijave a ni vrijeme korištenja nije ograničeno. Prijave za planinske

domove također možete dobiti u svojoj OOUR ili u tajništvu RZ Društveni standard.

CIJENE

Trenutno još važe cijene iz 1983. godine i smatramo da neće biti bitno izmijenjene.

Troškove korištenja domova uz more odbijati ćemo od OD (za Vrsar i Ankaran u 5 rata, a za ostale domove i prikolice u 3 rate), dok je za planinske domove potrebno platiti noćenje prije podizanja ključeva.

KAPACITETI DOMOVA

— VRSAR: 1 jednoposteljna, 1 dvoposteljna, 8 troposteljni, 2 četiriposteljne, 1 petposteljna soba

— ANKARAN: 1 kućica za odmor sa 4 ležaja

— HVAR: 11 dvoposteljnih soba

— POREČ: 11 troposteljnih garsonjera, 4 četiriposteljna apartmana

— ČERVAR: 3 kućice za odmor sa šest ležajeva (odgovara za 2 manje obitelji)

— NOVIGRAD: 1 dvoposteljna garsonjera, 1 četiriposteljna garsonjera, 1 dvosobni stan (odgovara za 2 manje obitelji)

— NEREZINE na otoku Lošinju: 2 kućice za odmor sa 4 2 pomoćna ležaja (odgovara za 1 veću ili 2 manje obitelji)

— MIHOLAŠĆICA na otoku Cresu: 1 kućica za odmor (odgovara za 2 manje obitelji)

— LOPAR na ot. RABU: 2 četiriposteljne i 1 troposteljna prikolica u autokampu „RAJSKA PLAŽA“

— UMAG: 1 četiriposteljna prikolica u autokampu ISTRA TURIST OOUR STELLA MARIS

— GORJANCI: 4 dvoposteljne i 1 desetposteljna soba

— VELIKA PLANINA: 2 dvoposteljne i 1 desetposteljna soba

— BOHINJ: 1 dvoposteljna, 6 četiriposteljni i 1 petposteljna soba

Obogatiti kulturni život

8. veljače/februara u Sloveniji proslavljamo svoj kulturni praznik. U čast tog dana niže brojne proslave i drugi oblici učešća u kulturi. Možemo konstatirati da je posljednjih godina napravljen prilično velik korak na proširivanju kulturnog života radnika u većini radnih kolektiva u Sloveniji.

Povodom tog dana samo se od sebe postavlja pitanje koliko pažnje posvećujemo kulturi u našoj radnoj organizaciji. U ovom se članku nećemo upuštati u duboke analize, hoćemo samo podstaći razmišljanje radnika i u tom smjeru kako bi svatko sam sebi postavio pitanje kakav je njegov odnos prema kulturi i naravno zašto.

Pionir ima organizatora kulture, svoj pjevački zbor, nekoliko likovnih stvaraoca, priličan se broj bavi s fotografijom, a u posljednje vrijeme opažamo da se sve više radnika bavi s literarnim stvaralaštvom. Prilično ohrabrujuće, ali žalost svi su ti „kulturni“ stvaraoci sasvim nepovezani. Njihova je aktivnost u Pioniru samo sudjelovanje na kulturnom susretu građevinskih radnika koji se održava svake godine i možda povremeno na nekoj proslavi ili u glasilu. Ni likovni se umjetnici ne predsta-

vljaju suradnicima sa svojim ostvarenjima. Možda je za to kriva i Pionirova razbacanost poslovnih in proizvodnih prostorija. To svakako ne bi smjela biti kočnica. Svi se mi moramo truditi da kulturu što više približimo svim radnicima. Bilo bi potrebno i sistematičnije podsticanje radnika kako bi posegli za dobrom knjigom i razvijali njihovu kulturu čitanja, ali ne smijemo zanemariti ni podsticanje interesovanja za kulturne vrijednosti i zato bi trebali organizirati što više posjeta kulturnim priredbama. Naravno sve to trebamo raditi planski i sredstva koja smo namijenili kulturi što svrhovitije upotrijebiti.

Svakako sa postignutim možemo biti zadovoljni. Ali to nas sada nikako ne smije uspavati. Dakle treba i nadalje raditi, jer će zaoštreni privredni odnosi koji utječu na životni nivo te na taj način mijenjaju i način života, vjerojatno dovesti do toga da će se sve više ljudi u slobodnom vremenu ili na neki drugi način susretati s kulturom. Pomognimo im u tome!

g. r.

To mora biti

Općinska kulturna zajednica općine Trebnje izdala je književnu novinu kao poseban broj Samorastniške besede (rijечи samoniklih). To je knjiga „To mora biti s one strane“ („To mora biti s one strane“) autora Ivana Zorana i Tonija Vovka.

Ivan Zoran je novinar Dolenjskog lista i ovo je već druga njegova zbirka, Toni Vovko je Pionirov propagandist i već se je više puta susretao s likovnim oblikovanjem književnih novina, ali je u ovoj knjizi napravio korak naprijed. Nije se zaustavio samo na likovnoj opremi pjesničke zbirke, već je sa svojim likovnim ostvarenjima ostvario svoj svijet i tako se predstavlja i kao autor pomenute knjige, a ne samo kao njegov oblikovalac. Pjesnički svijet Ivana Zorana svijet je traženja, rješenja i bludnji koji odzvanja u tvrdnji da u osnovi svijet nije moguće promijeniti. Njegov je kamensvijet vlastit,

A KAKO DALJE?

Hoćete li povećati osobne dohotke prije nove građevinske sezone?

„Naš je prvi zadatak osigurati posao za sve naše mogućnosti, a ujedno i poboljšati organizaciju rada, uopće našu efikasnost. Naime konkurencija je vse veća, čak nelojalna. Čitava je brnša u teškom položaju, u

Jugoslaviji je oko 200 tisuća radnika previše. Mi građevinari to razumijemo, posebno manja ulaganja, ali se bojimo da ćemo građevinarstvo toliko oslabiti da više nećemo moći biti sposobni za rad kada se opet poveća konjunktura na domaćem inozemnom tržištu.“

Marko Svetina u intervjuu za Dolenjski list

(Nadaljevanje z 19. str.)

ali ujedno i naš i pažljivim čitanjem možemo konstatirati da je taj „kamenpjesnik“ jedino i samo čovjek u ovoj kamenzemlji.

Na dan slovenskoga kulturnog praznika autori su svoju književnu novinu predstavili u osnovnoj školi u Trebnju. Pjesme iz knjige recitirao je Jože Falkner, a Toni Vovko je pripremio izložbu reprodukcija grafičkih radova koja predstavlja likovni dio knjige nastao s upotrebom i miješanjem najrazličitijih tehnika.

Knjiga „To mora biti s one strane“ izašla je u nakladi od 1000 izvoda, tiskala ju je tiskara DITC u Novom mestu i bilo bi dobro kad bi se našla i među nama a ne samo „s one strane“.

g. r.

Da više ne bude nejasnosti

U 1984. godini i nadalje će se isplaćivati dodatak za iskorištavanje efektivnih sati radnog vremena, pa je zato dobro da s tim u vezi objasnimo neke stvari.

Radnici koji se razbole u mjestu stalnog boravka obično tamo i posjete najbližeg liječnika. Ako on utvrdi da na temelju njegovoga zdravstvenog stanja postoje razlozi za

privremenu odsutnost s posla radnik o tomu mora obavijestiti liječnika koji je opunomoćen od strane OOUR-a za utvrđivanje privremene nesposobnosti za rad i to u roku od tri dana. U suprotnom ti radnici nemaju pravo na naknadu osobnog dohotka odnosno dodatka za iskorištavanje efektivnih sati radnog vremena.

Radnici dakle nemaju pravo na isplatu naknade osobnog dohotka za vrijeme zadržanosti od rada zbog bolesti ukoliko u roku od tri dana ne obavijeste o svojoj privremenoj odsutnosti s rada nadležnoga liječnika ili osnovnu organizaciju. U tom slučaju počinju dobivati naknadu osobnog dohotka od onoga dana kada OOUR odnosno nadležni ambulanti liječnik primi obavijest radnika o bolovanju. Pravo na isplatu OD može dakle odrediti samo opunomoćeni liječnik a ne tzv. liječnik „koji liječi“, tj. liječnik u mjestu u kojem se radnik razbolio.

Nadležni liječnik ima i mogućnost da preko liječničkog konzilija provjeri dokumentaciju koju je pripremio liječnik izvan mjesta zaposlenja radnika i ukoliko utvrdi da radnik nema pravo na naknadu osobnog dohotka, odnosno da nema pravo da izostane s rada, pokrene postupak da se takvom radniku u osobnim obračunskim listama zabilježi neopravdani izostanak s rada.

S dosljednim uzimanjem u obzir nabrojanih odredaba vjerojatno će nam uspjeti još smanjiti izostanke zbog bolovanja, a vjerojatno će ova obavijest neke poštediti nepotrebne ljutnje i rasčistiti nejasnosti s tim u vezi.

g. r.

Zaključci i prijedlog mjera

Postignuti poslovni rezultati u 1983. godini u datim su odnosima zadovoljavajući, jer svima je poznato da se u grani građevinarstva radi samo o preživljavanju i da je nerealno očekivati takve rezultate na koje smo bili navikli u prošlosti. Ali pri tomu moramo biti svjesni da postignuti rezultati omogućavaju zbilja samo preživljavanje i ništa više, što naravno dugoročno gledano ne može in ne smije biti naš cilj. Tako gledano rezultati postignuti u 1983. jako su zabrinjavajući i zahtijevaju brze, efikasne akcije u smjeru poboljšanja privređivanja bar na onim područjima gdje se uprkos teškim odnosima još može nešto napraviti. Morali bi poduzeti mjere prije svega u smjeru otklanjanja unutarnjih slabosti koje nisu neznatne, pa ipak navedimo nekoliko bitnih:

- nedostatak kvalitetnih dugoročnih poslovnih politika i dugoročnih programa razvoja,
- neefikasna organizacija rada, niska produktivnost, slaba radna disciplina,
- prevelika režija,
- nedostatak vlastitih obrtnih sredstava,
- odsustvo dobrog privređivanja i premalo posvećivanje pažnje gibanju troškova,

— odsustvo dopunskog obrazovanja, premala briga za cjelovito uvođenje mladog kadra u naš sistem poslovanja,

— nesređeni međusobni odnosi unutar RO te nesređeni dohodovni odnosi.

Sve smo te slabosti i do sada obrađivali i pokušavali ih otkloniti. Bili su napravljeni brojni programi s mjerama za poboljšanje poslovanja, sanacijski programi, programi otklanjanja smetnji i drugi. Ali nema nekih bitnih efekta, i to ne zbog toga što su svi ti programi slabi, već zbog toga što se uopće ne izvode, ili se ne izvode dosljedno. Služba za organizaciju i razvoj poslovanja, koja je navodno zadužena za praćenje ostvarivanja programa ne dobija nikakve izvještaje od zaduženih za programe niti od stabilizacionih komisija iz OOUR-a o realizaciji zadataka ili su ona formalna.

Zato samoupravnim organima radne organizacije da se s obzirom na postignute rezultate poslovanja po ZR, za one OOUR-e koje su poslovale sa smetnjama u poslovanju naprave efikasni programi za otklanjanje smetnji, te da se istovremeno na nivou RO imenuje posebna stručna komisija ili „krizni team“ čiji bi obvezni članovi morali biti i predsjednik i članovi PO, a koji bi bio zadužen za izvođenje tih programa kao i svih ostalih stabilizacionih programa po OOUR-ima i koji će imati i nadležnost poduzimanja mjera u slučaju neizvršavanja usvojenih zadataka po programima.

Stanovanjski blok Irča vas — Brod kar lepo napreduje (foto: Borsan).

Ob vsaki otvoritvi tudi ogled prodajnih prostorov EXPORTDRVA iz Reke (foto: Borsan).